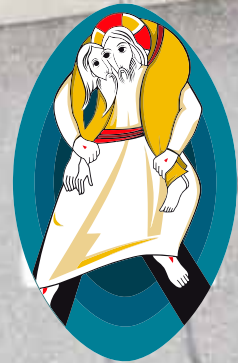

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 4/363 | GODINA XXXV | CIJENA 10 KN

TRAVANJ 2016.

Milosrdni Isus - karmelska duhovnost za mlade!

Poštovani čitatelji,

Iako su vazmeni blagdani već iza nas, još smo uvijek u vazmenom vremenu, u kojem zahvaljujemo Bogu za najveći dar, a to je Isusovo uskrsnuće. Ovo vrijeme, koje upravo proživljavamo, posebno je lijepo i znakovito, ponajviše radi slavlja sakramenata prve svete pričesti i potvrde u mnogim našim župnim zajednicama. Svjedoci smo stvarnosti kako je u većini naših župa svake godine sve manje djece, odnosno kako stvarno postajemo sve starije stanovništvo. Netko će reći da je to normalno jer se danas drugačije živi i, uostalom, tako je i svugdje u Europi i zašto bi kod nas bilo drugačije. Ipak, moramo priznati našima starijima da su u puno težim okolnostima nego što mi danas živimo, dosljednije živjeli svoju vjeru. Možda su o vjeri znali manje od nas, ali su znali da su kao vjernici i kršćani pozvani biti otvoreni životu, prenositi život kao najveći dar koji su od Boga primili. Zato su naša sela i gradovi bili siromašniji, ali puni života i životnih radosti. Danas, pak, sve svoje sile usmjeravamo tome da udobnije i bogatije živimo, misleći ponekad samo na

sebe, baveći se samima sobom, pa bi nam se lako moglo dogoditi da se jednog dana pitamo radi čega ili radi koga sve to činimo ako nemamo s kime podijeliti trenutke svojega života, ako tu kraj nas nema onih koji daju smisao našem životu, našem trudu i našem zalaganju. Zbog svega toga s pravom se veselimo svakoj mladoj osobi koja ovih dana prima sakramente krštenja, pričesti ili krizme. Svakako treba reći da primanje sakramenta nije samo nešto (običaj, tradicija) što se tiče jednoga djeteta. To je svakako bogatstvo za svaku obitelj, a dakako i za cijelu župnu zajednicu. Duh Sveti, koji dolazi kao Božja milost, putem sakramenata obogaćuje svaku kuću i svaki dom. Bilo bi dobro da svi članovi naših obitelji, dakako, uz roditelje i kumove, budu svjesni da je to jedan novi poticaj, jedan novi poziv na odgovornije življenje vjere, najprije u svom domu, a onda i šire. To može biti prigoda da obitelj živi složnije, da živi i poštuje vrijednosti kao što su služenje i požrtvornost, dobrota i međusobno razumijevanje. To bi, dakako, bio znak djeci i mladima da su i oni dio kršćanskoga svijeta i da mogu biti ponosni na roditelje, koji su ih uputili na put vjere jer im žele dobro u njihovoj budućnosti i životu.

Slavlje primanja sakramenata moglo bi doprinijeti i dobru župne zajednice, si-

gurno bi dobro došla i duhovna priprava cijele zajednice na slavlje sakramenata u župi. Dobro je da imamo dosta raznovrsnih zajednica u našim župama, ponajviše molitvenih, a mnoge od njih usrdno mole da ih Bog obdari svojim duhom. Zar Duh Sveti nije posebno nazočan i blizak u sakramentima, zar to nije prigoda vidjeti kako će darovi Duha Svetoga doprinijeti boljem duhovnom životu cijele zajednice? Ne bi bilo dobro da sve to doživimo samo kao folklor, lijep običaj koji se vidi samo u vanjskim znakovima. Zbog svega toga ovih nam dana posebno govori poruka Svetog Oca, pape Franje, da bi cijela Crkva trebala biti prostor u kojem se susreću Božje milosrđe i Božja ljubav. Hoće li i naše župne zajednice i naše obitelji stvarno biti mjesto gdje se Božja dobrota, praštanje i ljubav prepoznaju na svima nama koji se smatramo kršćanima? Hoće li upravo to vidjeti djeca i mladi koji u nama gledaju uzor? To je pitanje koje se pred nas ovih dana postavlja. Daj, Bože, da svi mi budemo dostojni svoga kršćanskoga imena i kršćanskoga poziva. Svima, koji će u ovo vrijeme u našim crkvama primiti sakramente, njihovim roditeljima i kumovima, od srca čestitam.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivčić

Tisak/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT: ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

Svećenik navijeke!

11. travnja - 73. obljetnica ređenja

Prigodom 73. obljetnice svećeničkog ređenja bl. Miroslava Bulešića donosimo ono što je on toga dana, neposredno prije mise ređenja, zapisao u svom duhovnom dnevniku. Kao pripravu na svećeničko ređenje, od 28. ožujka do 4. travnja 1943. Bulešić je obavio duhovne vježbe u Rimu, kod benediktinaca pri bazilici sv. Pavla izvan gradskih zidina. Za svećenika je zaređen 11. travnja 1943. u župnoj crkvi Navještenja BDM u Svetvinčentu. Toga je jutro don Miroslav napisao u duhovnom dnevniku:

„Svećeničko ređenje: još mi fali malo sati kada ću postati svećenik. Moj Bože, sav ti se prikazujem, sav ti se darujem: sav hoću da sam tvoj sada i uvijek. Tebi hoću da vjerno služim. Slava tvoja i spas duša! Poniznost, požrtvornost! Prikazat ću se sav za spas i mir našeg naroda! Misu ću prikazati za se: u zahvalu i oproštenje grijeha i da isprosim jaku volju i poslušnosti Bogu! Prikazat ću je i za roditelje: za zdravlje svojeg milog oca, za moju predragu majku i sestre i brata. Spomenut ću se također svojih dobročinitelja, prijatelja, svih onih koji su mi se preporučili u molitvi. Svećenik navijeke!”

Kateheza – zemi - Duhovna i tjelesna djela milosrđa (4)

DUHOVNA DJELA MILOSRĐA

Onoga koji zdvaja savjetovati

Ovo konkretno znači pomoći drugoga svojim savjetom, pomoći nekome tko se dvoumi oko bitnih stvari ili postupaka koji mogu u budućnosti u mnogočemu odrediti njegov život, donijeti mu mir i olakšanje ili katastrofu. Ovo djelo milosrđa trebamo učiniti upravo u onim trenucima kada bismo ustuknuli pred odgovornošću, kada bismo najradije rekli, s obzirom na težinu stvari: „Stvarno ne znam što bih ti rekao.“ Izvršavajući ovo djelo milosrđa, izlažemo se riziku. Ali moramo znati da u tom trenutku nismo pozvani pametovati, već poslušni Duhu Svetom, moleći ga da oživi u nama dar Savjeta koji smo na sv. potvrdi primili, reći kratko i jasno što osjećamo da trebamo reći.

Neuka poučiti

Sva duhovna djela milosrđa treba izvršavati vrlo obazrivo i s velikom poniznošću i ljubavlju, inače ih je bolje ne vršiti jer su jako „sklizak teren“. Nije djelo milosrđa docirati, soliti pamet drugima, već radujući se napretku i dobru drugoga, poučiti ga da se on našim znanjem ili spoznajom koristi. Danas škole obavljaju posao opismenjanja, no nama kršćanima uvijek ostaje obveza poučiti druge vjerskim istinama i trajnim ljudskim vrijednostima, ne nasilno, ako to traže i žele, strpljivo.

Grešnika opomenuti

Puno bi se o ovom djelu milosrđa dalo reći. Najgora stvar koja nam se može dogoditi oko ovoga djela jest da mislimo kako činimo djelo milosrđa, a zapravo pokazujemo svu svoju nemilost. Isus nam kaže: „Pogriješi li brat tvoj, idi i opomeni ga nasamo“, ali nam isto tako i kaže: „Kako možeš reći bratu svome ‘daj da ti izvadim trun iz oka’, a brvno u oku svome ne opažáš?“ Zato je najbolje biti svjestan „brvna“ u svome oku. Treba izvaditi najprije brvno iz svoga oka

da bismo mogli vidjeti izvaditi trun iz oka bratova. Ispunjavajući ovo djelo milosrđa, nismo pozvani uokolo glumiti policiju za moral i ćudoređe. Pustinjski Oci kažu: „Ako ne možeš brata koji griješi opomenuti s krajnjom ljubavlju, bolje da ništa ni ne govoriš.“ Drugi Oci kažu: „Ako i vidiš da tvoj brat tebi na očigled griješi, pusti, to je stvar između njega i Boga.“ Sve nam ove stvari pomažu da ispravno shvatimo bratsku opomenu i uopće ovo djelo milosrđa. Ono se prije svega odnosi na one trenutke kada nekome za njegovo dobro moramo reći istinu i znamo da moramo, ali to ne želimo učiniti iz obzira, iz straha, bojeći se ismijavanja ili odbacivanja. No, ako unatoč tome to učinimo, jer nam je na prvom mjestu ta osoba, makar nikad više ne progovorila s nama, tada činimo djelo milosrđa.

Žalasnoga i nevoljnoga utješiti

Rado ćemo s nekim dijeliti njegovu radost, ali puno teže njegovu bol i muku. Kažu da je raspoloženje prijelazno; loše raspoloženje jednoga lako prelazi na drugoga. Nevoljko se družimo s osobama koje su u „bedu“, nastojimo ih izbjegavati. Pravi je čin milosrđa žalasnoga i nevoljnoga utješiti, i to ne praznim pričama ili lažnim obećanjima, već utjehom koja dolazi od Boga; utjehom kojom smo i sami utješeni.

Uvredu oprostiti

Ovo je definitivno najteže duhovno djelo milosrđa. A opet, bez toga ne ide! Gospodin nam kaže: „Praštajte i oprostite će vam se... ljubite svoje neprijatelje, činite dobro onima koji vas mrže... blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe...“ Nekako ćemo još i oprostiti, ali, kako kažu naši stari, nećemo zaboraviti; u našem će srcu uvijek ostati skrivene osuda i presuda koje, eto, jer smo oprostili, nećemo nikada provesti, koje neće postati „pravomoćne“.

Ali to ostaje u nama. Pravo je i potpuno djelo milosrđa uvredu oprostiti i zaboraviti. „Ne sudite i nećete biti osuđeni.“

Nepravdu strpljivo podnositi

Mi smo s latinskoga malo čudno preveli ovo djelo milosrđa. Ono u izvorniku glasi: *Molestos patienter sustinere*, što bi doslovno bilo: „Strpljivo podnositi naporne ljude“, ljude koji dave i gnjave, koji nas maltretiraju i živciraju. Veliko je milosrđe za to potrebno! Ipak, ovdje moramo biti oprezni: ukoliko nam takve osobe duhovno štete ili nas odvlače od Boga i življenja prema Božjim zapovijedima, slobodni smo ih na pristojan način, ili ako tako ne ide, onda drugačije, udaljiti od sebe.

Za žive i mrtve Boga moliti

Da, i ovo je djelo milosrđa. Najlakše djelo milosrđa. A opet tako nam često promakne jer smo sebični, jer u našim molitvama mislimo samo na sebe, a ne na druge; smatramo da mrtvima pomoći ne možemo, a živi neka sami sebi pomognu.

Zaključak

Eto, u ovoj smo katehezi upoznali koja djela milosrđa moramo izvršavati ako se milosrđu od Boga želimo nadati! I pazimo! Majstori smo za izvratanje stvari i njihovo pogrešno interpretiranje. Može nam se dogoditi da, u želji da opravdamo sami sebe zbog neispunjavanja tjelesnih djela milosrđa, ta tjelesna djela milosrđa „spiritualiziramo“, učinimo ih duhovnim djelima milosrđa. Što ovo znači? Jednostavno: kažemo da gladnoga nahraniti znači dati mu „duhovnu hranu“, da žednoga napojiti znači „utažiti njegovu duhovnu žeđ“, da gologa odjenuti znači „povratiti njegovo duhovno dostojanstvo“. To nije tako. Zato postoje tjelesna i duhovna djela milosrđa.

Besplatno ste primili, besplatno i dajte

U Matejevu evanđelju Isus šalje učenike u misiju ovim riječima: „Besplatno ste primili, besplatno i dajte.“ (Mt 10,8) Što to znači „besplatno“ i u kakvom je odnosu s riječju „dar“? Riječ „besplatno“, grčki *dorean*, dolazi od grčke riječi *doron*, što znači dar. Besplatno je stoga ono darovano, bezuvjetan poklon od srca, na koji ne treba uzvraćati. Ipak, dar u antici, u staroj grčko-rimskoj kulturi, nosi sa sobom ideju reciprociteta: darovati nešto kako bi se nešto drugo dobilo zauzvrat. Takvo poimanje vrijedi u prvom redu za žrtveni dar, u ambijentu onovremene mnogobožacke religije ljudi su prinisili darove na oltare poganskih bogova kako bi dobili nešto zauzvrat, blagoslov ili barem zaštitu od gnjeva nekog razjarenog božanstva. Nisu prinisili žrtve iz ljubavi i štovanja, već iz bojazni da im se nešto loše ne dogodi, vjerujući da „darovima“ mogu kupiti sigurnost.

Bezuovjetnost

Međutim, biblijsko poimanje dara, kako u Starom, tako i u Novom zavjetu, potpuno je drugačije. U hebrejskoj Bibliji riječ „besplatno“ izriče se hebrejskom riječju *hinam*, što doslovno znači „nizašto“, „bezrazložno“. Jobov iskušavatelj postavlja pitanje: „Zar se Job uzalud Boga boji?“ pitajući se je li Job pobožan iz koristi, s obzirom da ga je Bog blagoslovio mnogim dobrima (Job 1,9).

I u nastavku se Joba pokušava staviti na kušnju kako bi Job odustao od svoje vjere kad počne teško živjeti. Ali, uzalud, *hinam*. Jobova će se vjera pokazati besprijekornom i bezuvjetnom, unatoč velikoj patnji koja ga je snašla. On će odgovoriti: „Kad od Boga primamo dobro, zar da ne primimo i zlo?“ (Job 2,10)

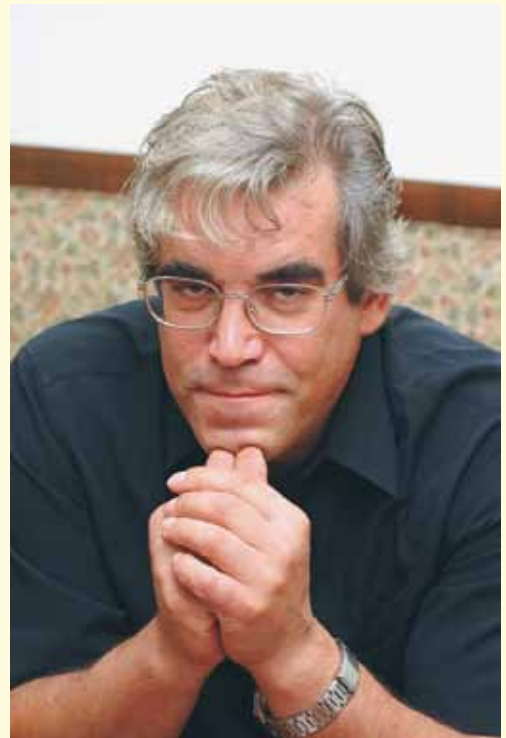
To je potka bezuvjetnosti u odnosu ljubavi, kojom se nadilazi uobičajene dogovore iz koristi. To je onaj trenutak kad nam ljudska logika govori da odnos možda ide na našu štetu, ali ipak ga iznosimo. U odnosu s Bogom – to činimo zato što imamo bezuvjetno povjerenje u Njegovu ljubav, poput Joba. U odnosu s ljudima – to činimo zato što vidimo da druga osoba to bez nas neće moći učiniti. U obama slučajevima, ova je bezrazložnost motivirana jednim razlogom, ljubavlju. Međutim, ono što vrijedi za ljudski odnos s Bogom, za odnos ljubavi, ne vrijedi za sve međuljudske i poslovne odnose. Jeremija kristalno jasno koristi istu riječ u potpuno drugačijem kontekstu: „Jao onom koji kuću gradi nepravedno i gornje odaje diže bez prava; koji bližnjega tjera na besplatan rad i plaću mu ne isplaćuje.“ Tjerati bližnjega na besplatan rad i ne isplaćivati mu plaću: riječi proroka iz Anatota, u 6. stoljeću prije Krista, vrijeđe i 2600 godina kasnije. Prorok Jeremija dobro zaključuje kako čovjekov nepošten

odnos prema radniku, otkriva da postoji problem u njegovu odnosu prema Bogu.

Darovano je neprocjenjivo

U Novom zavjetu, grčka riječ *dorean* imat će oba značenja: i ono koje priziva *dar* i ono koje priziva bezrazložnost davanja. U navedenom Matejevu tekstu, riječ se odnosi na ono što je darovano iz ljubavi i što se iz ljubavi na jednak način mora dalje dijeliti. I na samom kraju Novog zavjeta ideja besplatnog, darovanog, pojavljuje se kao kruna. U knjizi Otkrivenja, u nebeskom Jeruzalemu, nudi se besplatno voda života riječima: „Tko je žedan, neka dođe; tko hoće, neka zahvati vode života zabadava!“ (Otk 21,6; 22,17), pomalo parafrazirajući poziv Izaije proroka: „O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu; ako novaca i nemate, dođite. Priklonite uho i k meni dođite, poslušajte, i duša će vam živjeti.“ (Iz 55,1-3) Besplatno ste primili, besplatno i dajte: i u duhovnom i u materijalnom svijetu. Kad bi čovjek sve što ima i mogao pripisati isključivo svom radu i trudu, morao bi na kraju ipak priznati da su mu darovani, ako ništa drugo, onda zdravlje i mir da može raditi i truditi se. I ta je spoznaja već dovoljna da postane – darivatelj u onomu u čemu sam obiluje. A ako želi imati baš sve, onda je dobro sjetiti se i ove mudrosti: uistinu je naše samo ono što smo drugima dali.

KOLAPS HAŠKOG PRAVOSUĐA

Već je, godinama unazad, Komisija „Iustitia et pax“ (Pravda i mir) Hrvatske biskupske konferencije objavila Izjavu u kojoj je tvrdila kako je Haški tribunal zapravo politički sud te ustvrdila kako se Hrvatska ne bi trebala besprijekorno podvrgavati svim mogućim činovnicima toga suda. Čak je upotrijebila sintagmu kako ne valja u Haag srljati „kao guske u maglu“, upotrijebivši opomenu Stjepana Radića hrvatskim političarima koji su pod svaku cijenu htjeli sjediti u beogradskom parlamentu, bez ikakve vizije i bez ponosa. Tada je ova izjava protumačena kao omalovažavanje Haškog tribunala, kako se izjasnila Florence Hartmann, ista ona koja je sada pod istragom toga suda. Oslobođajuća presuda ratnog zločinca Šešelja zorno pokazuje kako su ondašnje tvrdnje Komisije bile itekako istinite.

Smisao pravosuđa

Pravosuđe i sudstvo naslijedili su svoj simbol djevojke zavezanih očiju s vagonom u ruci. To je simbol i Haškog tribunala. Znači da se sudac, dok prosuđuje o nečijoj krivnji, mora usredotočiti na optuženika i na čin koji je navodno učinio. Svi ostali čimbenici ostaju u drugom planu i ne mogu biti relevantni. Nepristranost i objektivnost vrhunski su cilj pravosuđa i sudstva. Ovakav simbol pravosuđa koje sudi „zavezanih očiju“ naslijedili smo iz davnih vremena, iz doba kada nije moglo biti govora o istinskoj demokraciji, kada su društva funkcionirala tako što su ljudi bili podijeljeni na „velike“ i „male“, one koji su bili „gore“ i one „dolje“, kada su postojale kaste privilegiranih i onih obespravljenih. No, upravo je tada bilo izuzetno važno da sudac sudi „zavezanih očiju“. Inače nije bilo moguće govoriti o nekakvoj pravdi i objektivnom sudstvu. Modernim riječima, sudac je nastojao „individualizirati“

krivnju i nije se smio upuštati u političke ili neke druge ocjene i vrjednovanja.

Sumrak pravosuđa

Haški tribunal, međutim, institucija modernog demokratskog svijeta, svojom je odlukom zanijekao ovu temeljnu odrednicu pravosuđa. Biti sudac „s povezom na očima“ znači, naprimjer, da mora prosuditi što je netko rekao, ali i posljedice tih njegovih riječi. Sve zajedno, naime, tvori objektivnu istinu onoga što se dogodilo. Zvuči nakaradno kada haški sudac tvrdi kako huškačke riječi Šešelja da „nitko ne smije živ izići iz Vukovara“ nisu bile poticaj na masakr nego motivacija srpskih koljača. Naime, upravo su te riječi poticale na pokolj, uzrokovale pokolj. To je sasvim razvidno, lako dokazivo, dovoljno je prebrojati masovne grobnice stradalnika. Postaje nejasno što to onda zapravo znači tzv. „govor mržnje“. U Hrvatskoj su se pojedinci zgražali zbog jednog pozdrava „Za dom spremni“ na stadionu, iza toga povika nitko nije stradao. Bili bismo, možda i šutke prihvatili osudu generala zbog „prekomjernog“ granatiranja Knina u kojemu je stradala jedna osoba. Taj je isti sud gotovo presudio kako se u obrani Hrvatske radilo o zločinačkom pothvatu, a sada jasno tvrdi kako se u agresiji na Hrvatsku nije radilo o zločinačkom pothvatu. Nečasna rabota koja je, da sve bude tragikomičnije, očito unaprijed smišljena. To je zaista sumrak pravosuđa i obezvrjeđuje smisao postojanja i sav rad Haškog tribunala. U tome, i jedino u tome, Šešelj je imao pravo. Jer je od početka tvrdio da ne vjeruje u ovaj sud dok smo mi njemu potpuno vjerovali i u njega srljali zaista „kao guske u maglu“.

Tko još vjeruje Haškom sudu?

Smisao je postojanja pravosuđa koje sudi „zavezanih očiju“ u tome da se svi građani

pred njim osjećaju ravnopravni. Ako se Haški tribunal toliko trudio da ne povrijedi nijedno minimalno pravo notornog zločinca, kako to da nije „bacio oko“ na žrtve koje je taj zločinac prouzročio? Staro se grčko i rimsko pravo, u robovlasničkom sustavu, trudilo da u sudnici svi budu ravnopravni. Apsurdno je da je moderno pravosuđe u demokratskom sustavu pogazilo ovaj temeljni zahtjev. Naime, valjda se netko u tom Haškom tribunalu pita tko takvom pravosuđu još uopće vjeruje. Postoji li itko u Hrvatskoj tko može ustvrditi kako su presude Haškog tribunala pravedne i objektivne? Zar nije žalosno što smo do takvog uvjerenja stigli tek nakon što su vodeći ljudi obrane Hrvatske morali proći kroz farsu haških sudnica? Ako već moderni sudac sudi bez poveza na očima i pomno promatra kakve mu sugestije nude moćnici i njihovi interesi, hrvatski narod mora odlučno zahtijevati od onih koji ga predstavljaju u najvišim političkim tijelima ove zemlje da i oni otvore oči, realno prosude stanje u kojem se nalazimo, nadiđu nesuglasice koje su često samo politikantske te jasno zacrtaju smjer kojim valja ići kako bi ova zemlja počela izlaziti iz stanja opće depresije i pesimizma. Ne treba nam ponavljanje iskustva kako je potreban neki negativni šok da bismo osjetili zajedništvo. Ozbiljna politika ne može graditi svoju opstojnost na emocionalnom naboju svojih građana, kakav se dogodio nakon zadnje haške presude. Hrvatski građanin očekuje od svoga političara da, kada su u pitanju vitalni nacionalni interesi, zna dokazati opravdanost svojih zahtjeva. Sve su drugo čisto sluganstvo i podložnost što izazivaju samo ogorčenje i depresiju.

Nedjelja Božjega milosrđa

Središnja proslava nedjelje Božjega milosrđa za Porečku i Pulsku biskupiju održana je u pulskoj crkvi sv. Pavla na Vidikovcu.

PULA Toga je dana, 3. travnja, u crkvi sv. Pavla na Vidikovcu od 6,30 sati do 20,00 sati, odobrenjem Ordinarija, bilo moguće dobiti potpuni oprost, uz ispunjenje propisanih uvjeta. Jutarnjom misom u 8,00 sati započela je i mogućnost ispovijedi, i tijekom čitavog dana bilo je nekoliko svećenika na raspolaganju za sakrament pomirenja. Od 12,00 do 19,00 sati za klanjanje je bilo izloženo Presveto i stalno su u crkvu dolazili vjernici: na ispovijed, na klanjanje ili, jednostavno, pomoliti se. Od 16,30 do 18,30 klanjanje su, uz prigodan program, animirali članovi Katoličke udruge Radnici Milosrdnog Isusa.

Oprostiti i iskazati milosrđe

Svečano večernje misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Na početku je sve okupljene pozdravio župnik domaćin preč. Milan Mu-

žina. Biskup je u prigodnoj homiliji stavio naglasak na dvije teme: apostola Tomu kojeg spominje dnevno Evanđelje toga dana i pravilno poimanje Božjega milosrđa. U svemu nasljeđu što ga je Isus ostavio Crkvi, treba razlikovati dvije dimenzije, naglasio je Biskup na početku homilije. Najprije treba uvidjeti da Isus treba Crkvu kojoj je među narodom svjedočiti ono što On naviješta, a Crkva treba Isusa kako bi u Njemu pronalazila snagu za svoje poslanje. Crkva treba uvijek temeljito slijediti nakanu i volju Isusa Krista i jedino će tada biti sigurna da je na pravome putu. Isus je ostavio i rješenje tog suodnosa: poslušnost i ljubav. Poslušnost po uzoru na Njegovu poslušnost Ocu, sve do žrtve na Križu, te Ljubav, onu po kojoj je dao i svoj život za spasenje čovjeka. Često se, pod utjecajem svakodnevnih borbi za preživljavanje u materijalnom svijetu, udaljimo od duhovne dimenzije i počnemo sumnjati. Velika pogreška sv. Tome Apostola bila je ta što je, kada je Isus umro na križu, on otišao od svojih kolega, osamio se. Otišao je i razmišljao je li se isplatilo biti tri godine s Isusom. Tako i mi u životu, kada nam

je najteže, odvojimo se od naših najbližih jer mislimo da nas ne shvaćaju. No, tu je problem što odemo u te tamne misli i ne možemo razborito razmišljati. Tomu služe prijatelji i bližnji koji će nam rasvijetliti situaciju. No, veličina je sv. Tome u tome što on pita, pitajući čovjek traži odgovore na svoje sumnje. Kada je pronašao odgovor, ostao je vjeran cijeloga života i na kraju je dao i život za Istinu – Isusa Krista, u kojega je prije sumnjao. Drugi je kriterij suosjećanja, kada vidimo grešnika, prva stvar koju trebamo osjetiti jest suosjećanje i trebamo nastojati shvatiti razloge njegovih postupaka. Kada čovjek uđe u njegovu kožu, kada shvati njegove razloge, možda će ga moći opravdati, oprostiti mu i iskazati milosrđe, a ne ga osuđivati.

Ljubav usmjerena prema drugome čovjeku

Nadalje, važno je ispravno shvatiti Isusovo milosrđe koje je on iskazao prema ženi, naglasio je Biskup. Osnovu Njegova pristupa nalazimo u Njegovoj rečenici „Ženo, je li te osuđuju? Ne, nitko me nije osudio. Ni ja te ne osuđujem, idi i ne griješi više.“

Znakovito je da je Isus prihvatio ženu, u potpunosti joj je oprostio, ali i napomenuo: „Idi i ne griješi više.“ Mi ljudi često zaboravljamo taj drugi dio „i ne griješi više“, već uzimamo samo onaj prvi dio, da Isus oprašta toj ženi. Što u pravom smislu znači davati nekome milosrđe, možemo shvatiti na ovome primjeru. Prvo, Isus nam želi poručiti da mi uvijek trebamo davati čovjeku drugu priliku. Isus ženi daje drugu priliku. I mi smo grešnici, ali Bog nam nudi svoje milosrđe i daje nam uvijek novu priliku. Drugo, on nam daje suosjećanje jer zna da smo mi ljudi grešni, ne želi nas osuditi, nego nas želi spasiti. Nudi nam izazov. I nakraju Isus ženi, i svim grešnicima, upućuje upozorenje: 'sada te nisam osudio,

ali budi svjestan da te prilike neće uvijek biti, budi svjestan da će kad-tad doći taj sud, kraj tvoga života i trebat ćeš polagati pred Bogom račune'. Iz toga slučaja vidimo nekoliko stvari, posebno značajne za štovatelje Božanskoga milosrđa. Što je Božansko milosrđe? Možemo reći da je to ona ljubav usmjerena prema drugome čovjeku, da drugoga prihvatimo kakav jest i da mu iskazujemo svoje milosrđe. Upravo ta ljubav jest shvaćanje i prihvaćanje čovjeka koji je grešan, a vrhunac je te ljubavi identifikacija Isusa Krista koji postaje čovjek kao mi i približava ono božansko nama grešnim ljudima. On nas potiče da možemo biti veliki upravo preko tog milosrđa. Zato nas

Crkva poziva da tražimo milosrđe, ali i da ga dajemo.

Prava ljubav znači znati drugome reći i ne, ako ćemo ga tako obraniti od zla i pogibelji. Ponekad je iz milosrđa potrebno i upozoriti na neko zlo, to je iskazivanje milosrđa preko pravednosti, zaključio je Biskup. Na kraju je potaknuo nazočne da zatraže potpuni oprost za sebe ili nekog svog.

Misno je slavlje pjevanjem popratio župni zbor Sv. Pavla pod ravnanjem dr. Andreja Angelinija.

Blagdanu je prethodila trodnevica u kapeli Milosrdnog Isusa, od 31. ožujka do 2. travnja, koju je predvodio fra Tomislav Cvetko, OFM Conv. (G. K.)

Nedjelja Božjega milosrđa diljem Biskupije

Pula, Župa sv. Ivana Krstitelja

Na nedjelju Božjeg milosrđa blagoslovljena je slika Milosrdnog Isusa u Župi svetog Ivana Krstitelja u Puli. Svetu misu predvodio je župnik fra Đuro Hontić. Na misi je prisustvovao i fra Tomislav Cvetko, bivši župnik te župe i jedan od pokretača koordinacije Štovatelja Božjeg milosrđa u Hrvatskoj. Nakon propovijedi uslijedio je blagoslov slike Milosrdnog Isusa. Po završetku svete mise bila je prilika za čašćenje moći sv. Faustine i sv. Ivana Pavla II. Misi je nazočila i sestra Jaira Udovičić, iz Družbe sestara Milosrdnog Isusa. (RMI)

Vodnjan: Blagoslov slike

Slika Milosrdnog Isusa blagoslovljena je na nedjelju Božjega milosrđa i u vodnjanskoj župnoj crkvi sv. Blaža. Sliku je blagoslovio župnik vlč. Marijan Jelenić. Prigodnu su riječ uputili članovi vodnjanske podružnice udruge Radnici Milosrdnog Isusa.

Fažana: Blagoslov slike

Slika Milosrdnog Isusa na nedjelju Božjega milosrđa blagoslovljena je i u Fažani. Misno je slavlje predvodio župnik vlč. Ilija Jakovljević, koji je i blagoslovio sliku.

Vodnjan

Blagoslov slike i čašćenje moći sv. Faustine i sv. Ivana Pavla II.

Fažana

Zlatni olimpijci iz svih nad/biskupija

U Opatiji je od 6. do 8. travnja 2016. održana Vjeronaučna olimpijada na kojoj su sudjelovale i dvije ekipe iz Porečke i Pulske biskupije. Čestitamo našim olimpijcima na postignutim uspjesima na državnoj razini Vjeronaučne olimpijade 2016. godine na temu „Brak i obitelj u Božjem naumu“.

Ekipa Gimnazije Pula u sastavu: Josipa Karlović, Matea Karlović, Nikolina Otočan i Dražena Kelava s mentorom Kazimirom

Berljavcem osvojila je 4. mjesto. Ekipa OŠ Veruda Pula u sastavu: Laura Lunko, Dora Berljavac, Julija Gerenčiri, Sara Šiško s mentoricom Marinom Šnobl osvojila je 10. mjesto. Neovisno o postignutim rezultatima, zlatne medalje s logom Riječke nadbiskupije i likom Milosrdnog Isusa primili su svi natjecatelji i mentori kao poticaj da nikada ne zaborave kako s Isusom uvijek pobjeđuju, bez obzira na životne uspone i padove.

Tradicionalni Uskrsni koncert

ZMINJ – U prelijepoj župnoj crkvi Sv. Mihovila u Žminju, u nedjelju održan je tradicionalni Uskrsni koncert. Koncert je otvorila Kristina Puh Leko koja je na orguljama izvrsno odsvirala Haendelov Hallelujah. Nakon pozdravne i uvodne riječi Milana Galanta, voditelja zbora Roženice, i biografije zbora Roženice, koju je pročitala Emina Svilar, nastavljen je koncert, uz sljedeće pjesme:

tradijske uskrsne napjeve raznih autora i Mozartovu „Alleluju“ izvrsno je izvela sopranistica Tina Galant, učenica solo pjevanja, uz pratnju Daniele Zgrablić na klaviru, također učenice Srednje glazbene škole u Rijeci. Nakon toga je Kristina Puh Leko na orguljama izvela Intermezzo E. Marricone, a Daniela Zgrablić na klaviru Nocturno F. Chopina. Pjevajući svečanu tradicijsku pjesmu „Kraljice neba“, članovi zbora Roženice došli su do središnjeg oltara, gdje su nastavili koncert skladbom Ivana pl. Zajca „Zdravo Marijo“ i Antona Brucknera „Locus Iste“. Finale drugog čina opere „La forza del destino“ G. Verdija otpjevao je mješoviti zbor Roženice, a ulogu Leonore iz opere „Moć sudbine“ dočarala je sopranistica Snježana Mrak. Veliki je glazbeni genij, Wolfgang Amadeus Mozart,

inspiraciju za skladbu „Ave Verum Corpus“ pronašao u duhovnom tekstu iz XIV. stoljeća. Zbor Roženice posebno je ponosno otpjevao ovu skladbu u čast obilježavanja 260 godina od Skladateljeva rođenja. U nastavku je Miljenko Ladavac, tenor i dugogodišnji pjevač zbora Roženice, uz zbor i pratnju na orguljama izveo Frankov „Panis Angelicus“, a zatim s Milanom Galantom također pjevao solo dionicu u stavku Gloria iz „Misse Brevis“ Charlesa Gounoda. Nakon zahvale velečasnom Rovisu, žminjskom župniku, i razmjene prigodnih darova pazinski zbor Roženice izveo je skladbu „Hallelujah“ Leonarda Choena. Solistica je bila Nika Katarina Zidarić. Ines Kovačić Drndić, dirigentica Zbora, zahvalila je publici, pjevačima zbora Roženice, svim solistima i solisticama te orguljašici Kristini Puh Leko i klaviristici Danijeli Zgrablić.

Voditeljica koncerta Emina Svilar pročitala je biografiju zbora Roženice koji je osnovan još 1979., ali ne gubi entuzijazam i karizmu nego, kako je rekla, te se emocije i muzikalnost povećavaju iz koncerta u koncert. Zasluzne su tu svakako redovite probe na kojima se razina kvalitete izvedbe dovodi na sve veću razinu uz sve ljepši i usklađeniji

zvuk. U prilog tvrdnji idu i nagrade koje je zbor osvojio u posljednje dvije godine. Kao predstavnik Istarske županije, zbor je 2014. godine sudjelovao na 47. Državnom susretu hrvatskih pjevačkih zborova u Novigradu i osvojio nagradu stručnog povjerenstva za energičnost i temperamentnost u izvođenju istarskih skladbi. Na međunarodnom festivalu zborova Chorus Inside Croatia koji se održao u Rovinju 2014. godine zbor je osvojio zlatnu plaketu i prvu nagradu u kategoriji lirске glazbe, a dirigentica Ines Kovačić Drndić osvojila je nagradu za najboljeg dirigenta festivala. Na istom prošlogodišnjem natjecanju Zbor je osvojio srebrnu nagradu u kategoriji folklorne glazbe.

Emina Svilar rekla je kako su ponosni što nas prve mogu izvijestiti da je dirigentici Ines Kovačić Drndić upravo ovoga petka, 1. travnja, u okviru 4. međunarodnog simpozija Ars Choralis u organizaciji Hrvatske udruge zborovođa, dodijeljeno priznanje u obliku strukovnog naziva maestra – mentorica Hrvatske udruge zborovođa za trajne rezultate visoke umjetničke razine. Nakon koncerta uslijedilo je druženje članova zbora Roženice s domaćinima, uz izvrsne domaće kolače. (Valerija Dešković Miroslav)

Pokrenut Radio Skaut

Usrijedu 4. travnja na blagdan sv. Izidora Seviljskog, zaštitnika interneta, s emitiranjem je krenuo Radio Skaut, prvi hrvatski skautski radio. Pokretači su projekta članovi Zdruga katoličkih skauta Riječke nadbiskupije pod vodstvom vjeroučitelja Marina Miletića. Misiju, ciljeve i program radija predstavili su u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci. Događaj je okupio velik broj uglednih gostiju iz Rijeke i riječkog prstena, svećenike Riječke nadbiskupije, gradonačelnika Grada Kastva Ivicu Lukanovića, predsjednika Zajednice udruga branitelja PGŽ Zlatka Tomašića, riječkog imama Hidajeta Hasanovića, riječke pastore protestantskih crkava Giorgia Grlja i Milana Špoljarića, ravnateljicu Prve hrvatske sušačke gimnazije Đuditu Franko, predstavnike Navijačke skupine „Armada“ i mnogobrojne riječke medije. Pozdravnu je riječ uputio vjeroučitelj i voditelj Zdruga Marin Miletić. Okupljene je upoznao s četrnaestogodišnjem djelovanjem Zdruga katoličkih skauta. Izrazio je zadovoljstvo početkom emitiranja programa te istaknuo kako za cilj imaju podizati mostove i biti oni koji spajaju, a ne razdvajaju ljude. Voditeljica odnosa s javnošću Zdruga katoličkih skauta Asja Pavlović upozнала je okupljene s misijom i ciljem radija. Kazala je kako će sve što na radiju bude rečeno, biti istinito, aktualno i transparentno. Na skautskom radiju nećemo: psovati, vrijeđati, diskriminirati, biti politički opredijeljeni, tračati ili nametati stavove, poručila je Pavlović.

Rad Zdruga katoličkih skauta podržava riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić, no zbog Metropolitanskog susreta koji je u tijeku, prigodnu riječ uputio

je biskupski vikar i rektor katedrale sv. Vida preč. Matija Matičić. Zahvalio je skautima na svemu što čine za Riječku nadbiskupiju, ali i Crkvu u Hrvatskoj. Ukazavši na niz projekata čiji su nositelji skauti, poručio je da je njihov entuzijazam predivan primjer kako je moguće mnogo toga pokrenuti kada se tim projektima pristupi s ljubavlju i odgovornošću. Također, vjeroučitelja Miletića istaknuo je kao pozitivan primjer motivatora i pokretača projekata koji su uspjeli okupiti različite dobne skupine kako bi svojim angažmanom bili na korist Crkvi i društvu. Nakon uvodnog dijela u konferenciji, putem Live Streaminga sudionici su mogli pratiti prvi razgovor u studiju Radio Skauta, razgovor glavne urednice Helene Anušić i pročelnice Upravog odjela za odgoj i obrazovanje Primorsko-goranske županije Edite Stilin. Gošća nije krila zado-

voljstvo projektom koji su pokrenuli mladi, osobito istaknuvši kako će biti slušateljica emisije koju će voditi učenici Prve hrvatske sušačke gimnazije: „Žuta ludnica“ – a čiji učenik je i sama bila.

Radio Skaut može se slušati online: <http://www.radioskaut.hr/>, kao i putem linkova za računalne programe. Prisutni su i putem TuneIn aplikacije: <http://tunein.com/radio/Radio-Skaut-s266672/>, najavio je voditelj IT sektora Višeslav Račić. „Imamo i SoundCloud kanal gdje možete doći do snimaka emisija: <https://soundcloud.com/radio-skaut>, a sve linkove imate i na našem webu: <http://www.radioskaut.hr/> Također, ovom je prigodom predstavljen i logo Radio Skauta čiji je autor Hrvoje Miličević. (Helena Anušić)

LIJEPA NAŠA PARENZANA

Učenici OŠ Vladimira Nazora Pazin, PŠ Karojba, održali su izvanučioničku nastavu na pješačkoj stazi Parenzana. Zbog blizine staze i njegovanja zavičajnosti u nastavi već nekoliko godina učitelji organiziraju raznolike aktivnosti za učenike na nekadašnjoj željezničkoj trasi. Učiteljice Virna Pavletić, Lorena Vlahović, Nada Ćakić Dinić, Kosjenka Mikulčić i Kristina Mijandrušić Ladavac pratile su učenike 5. – 8. r. i pripremile im raznovrsne zadatke. Dana 12. travnja 2016., kao i svakog jutra, započeo je školski dan na autobusnoj postaji. No, školski autobus odveo nas je do Rakotula. Naime, jedna od postaja nekadašnje Parenzane bila je

upravo ondje. Na istom je mjestu danas uređen prostor koji samo oblikom podsjeća na željezničku postaju, a namjena mu je sasvim drugačija. Iskoristili smo natkriveni prostor kao prostor za učionice. Pogled se odande pruža na brežuljkast kraj i na zidine Motovuna. Učenici su recitirali stihove iz Velog Jože, pričali legendu o tom hrabrom divu, slušali dijalektalne stihove Drage Gervaisa i Mate Balote. Ali priroda nam je pružila mogućnost da održimo i nastavu fizike i matematike. Zadatak iz fizike bio je izmjeriti snagu učenika koji se penju na stijenu, a na satu matematike učenici su izračunali prijeđenu udaljenost (mjerenu koracima), srednju brzinu kre-

tanja te broj bala sijena koje mogu stati u štalu koja se nalazi na parenzanskoj postaji Rakotule. Računanja su bila izvedena začuđujuće brzo. Dio smo vremena posvetili i povijesti – značaju i radu željezničke pruge Parenzana. Organiziran je i kviz o Istarskoj županiji i slavnoj pruzi. Mjesto je bilo idealno za skakanje gumi-gumi i preskakanje užeta. Ostaje tajna tko je bio bolji u tome – učenici ili učitelji. Možemo reći da je za učenika naše škole na stazi dugoj 7 km ostala jedna lijepa ispričana priča. I učiteljice i učenici preporučaju šetnju Parenzanom: tako mogu doživjeti prekrasan krajolik, a mislima odlutati u neko drugo doba. (K. M. L)

PUTNIKA PRIMITI

Noći su bile duge i puste. Još nije bila došla ni električna struja u njezino selo. Zimi bi se mrak spuštao rano, a pokraj petrolejke malo se toga moglo. Ali skoro će proljeće, a uskoro će doći i djeteta. Pomisao na to stalno je razveseljavala Marizu koja je bila u osmom mjesecu trudnoće. Njezino prvo dijete. Živahno je i miče se pod njezinim srcem. Čuje ga i kako štuca, najbolje kad legne u krevet. Sve je već spremno za taj radostan događaj. Zna da je to smiješno, ali Mariza je uvjerena da će biti djevojčica. Najgore su joj bivale noći. Bila je strašljiva i bojala se mraka, a njen Josip radio je u smjenama, po noći, u dežurstvu. Ponekad joj se čini kao da i on nosi to njihovo čedo po svojim srcem koliko s njom razgovara o tome. I cvijeće joj je zasadio na malu gredicu ispred kuće da procvate oko poroda, a i cisterna je pri kraju izgradnje pa će valjda dotad uspjeti napadati kišnice u nju. Imat će svoju vodu. Jedino što ju je mučilo, to je bio strah kad bi noću bila sama. Zvukovi po noći uvijek nekako prijeteće zvuče. Veselila se jutru i tek ispečenom kruhu nadrobljenom u toplu cikoriju i mlijeko s puno „škarupa“. A tada bi se već s posla vratio i njen muž. Te večeri u veljači bilo je hladno. Opet je pao snijeg pa je uz mrak bila i ona snježna, gusta magla. Vjetar je fjukao i stvarao sablasne zvukove. Mariza je ležala u svom krevetu i nekako nesvjesno rukama prekrila svoj trbuh, kao da želi zaštititi svoje čedo od mećave, mraka i reskih zvukova izvana. Josip je opet bio dežuran. Bilo je nešto iza devet. Ne, ne čini joj se, netko lupa na ulazna vrata. Nikad nitko ne dolazi u ovo doba. Pretrnula je i više se ugurala pod pokrivač. Ništa dobroga ne može biti kad netko u ovo doba lupa i kuca na vratima.

Morala je otvoriti. Samilosno je Mariza gledala u tu Ženu dok je gutala kruh umočen u cikoriju s mlijekom. Bila je gladna. I umorna i iscrpljena. Oči su joj bile upale i crvene. Vjetar joj je šibao lice i tijelo dok se provlačila među nanosima snijega i borila s vjetrom. Dugačka plava kosa i lice i tanka odjeća, sve je na toj ženi bilo mokro. Bila je mršava. Na licu su joj se isticale velike zelene oči, a na mršavu tijelu trbuh. Bila je trudna. Pri kraju osmog mjeseca.

Mariza otvori vratašca pećnice pa na jednu cjepanicu unutra položi Ženine lagane cipele. Valjda će se osušiti do jutra. Kad joj je Mariza otvorila vrata, skoro je na pragu klonula i posrnula na stubi. Činilo se kao da se ispričava što je došla na vrata, što kuca i lupa, ali od iscrpljenosti nije mogla doći do daha. Ni od srama, a najviše od tuge. Cijeli dan ništa nije jela. Rano je ustala i odmah krenula za poslom. Doručkovati nije stigla, a za ručkom... kad je objed već bio na stolu, otac si je nalio vina, a oči su mu bijesno zasjale. Već je znala što slijedi. Nitko nije razumio ni znao koliko ona pati, koliko voli, vjeruje, žali. Još se nada. Obecavao je svega sebe. Nije nikad spomenuo datum, ali vjenčanje se podrazumijevalo. Kad bi čula za nečije svatove, odmah bi se ozarila i maštala o svojim. Već je zamislila i svoju vjenčanicu. A onda mu je rekla da je trudna. Kad se god sjeti te scene, a ne prođe dan da ne, uvijek je isto zaboli u grudima. Samo se hladno odmaknuo. Rekao je nekim dalekim glasom da će to valjda nekako „regulat“. „A naše vjenčanje?“ bubnjalo joj je u mislima. Moje dijete. Naše dijete. Nestao je vječiti osmijeh s njegovih bijelih zuba. Ali imao je nekog hitnog posla pa je brzo morao otići. Ništa od onoga što je htjela nije mu uspjela reći.

Negdje u dubini srca pojavi joj se sumnja da on više neće doći. Mislila je da će svoju radosnu vijest zajedno reći njezinima jer napast će je i otac i majka. Trudnoća prije vjenčanja?! Otac će planuti. Brzo će trebati urediti svadbu.

Danas ju je otac potjerao iz kuće. Majka je šutjela. A on, tko zna gdje je on, tko zna s kim? Što radi, sjeti li je se? Svoga djeteta? Nje? Njezine ljubavi? Zar mu to ništa ne znači? Uvijek ista pitanja. Odlučila je potražiti ga. Mora ga naći. Možda kad vidi njezin trbuh, možda nju, možda bi se javio, ali ne može, možda... možda misli da djeteta već odavno nema, možda ima ženu, djecu već. Pokucala je na njegova vrata. Bila je samo njegova majka. Nije joj dala ni ući. Ni da predahne, ni da se od nevremena skloni. Zato je odlučila potražiti ga na radnom mjestu. Dalek put i mećava, mrak, gonili su je do vrata prve kuće na ulazu u ovo selo. Mariza joj pruži svoje nove, mekane i tople papučice već spremljene za rođilište. Dala ih je tužnoj Ženi da ih obuje, kao i svoju haljinu dok se njezina odjeća isparavala sa stolice pokraj štednjaka, a cipele u pećnici postale tvrde kao kost. Skoro će ponoć. Mariza je Ženu povelu u svoj krevet i dala joj svoju spavaćicu. Zajedno su legle. Ženine su noge bile još hladne, a tijelo joj je podrhtavalo dugo u noć. Mariza nježno pomiluje svoj trbuh.

Ujutro je granulo sunce i snijeg je blještao u svim bojama. Žene su zajedno jele kruh s toplom kavovinom. Jedna je ostala čekajući muža da se vrati iz noćne smjene, druga je krenula u snijeg, zaogrnutu toplim kaputom nepoznate žene. I malešnim djetetom pod srcem koje njegovi ne primiše. (D. S.)

Zora Bulić

Dana 29. ožujka 2016. u našem Gospodinu blago je u 83. godini preminula Zora Bulić iz sela Benići, u Sv. Katarini, Župa Navještenja Marijina Pićan. Pok. Zora bila je rođena 25. veljače 1934., u istom selu, od oca Mate i majke Marije rođ. Jeromela. Bila je jedno od četvero djece u svojih roditelja. Jedna od njezinih sestara bila je pok. časna sestra Albertina iz Reda sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog u Rijeci. Sav svoj radni vijek Zora je provela radeći u nekadašnjoj tvornici „Pazinka“ u Pazinu. Njezin je radni i još više životni vijek bio i u njezinoj obitelji. Sve svo-

je vrijeme posvetila je odgoju i skrbi za svoja četiri nećaka, sinove svojega brata Rika s čijom je obitelji živjela do svoje smrti. Nakon što su se nećaci poženili i osnovali svoje obitelji i svoje nove domove, nastavila je pomagati u odgoju i skrbi za njihovu djecu. Sada su i ta djeca već odrasla ili ih barem više ne treba čuvati, ali dok su bili manji, kad god bi se naišlo u kuću „Maršanovih“, kako je nadimak toj obitelji, tamo bi se moglo zateći Borjana, Darjana, Katarinu, Laru, Saru, Antoniju, Tedija, Niku, Emili ili Denija, barem nekoga od njih, a često i više njih. Zora nije imala svoje djece, ali svaka majka bila bi

mogla s potpunim mirom pustiti svoje dijete njoj na čuvanje. Ona je pazila da im u kući bude toplo, da jedu, spremala im je ono što vole, vodila ih u šetnju, strpljivo im puštala crtiće i dječji program na TV-u. Ona ih je voljela. Često sam je sretala vani okruženu tom djecom. Pazila je na to što će se govoriti pred njima, ali i inače je bila nenametljiva, pristojna i pobožna žena. Redovito je odlazila na mise u Sv. Katarinu i primala svete sakramente. Zora je iskazivala svoju gostoljubivost prema svima. Kad bih god došla kod njih, bilo da je bila sama od odraslih, bilo da joj je tu bila i šogorica i nevješta u obitelji, Ljuba, s kojom je poživjela dugo godina i dijelila dobro i zlo, hitala bi ponuditi mi nešto, a ako bih trebala neku uslugu, odmah bi me upućivala

na brata Rika: „*Če, će, Riko će ti to storit.*“ Mislim da joj je najljepše zemaljsko hvala rečeno na sprovodu u iskrenim suzama njezinih nećaka i njihove djece. Umrla je u godini posvećenoj Božjemu milosrđu pa neka to bude znak u kojemu će je Gospodin i primiti. (D.S.)

Milosrđe na djelu: „Kuke dobrote“ i u Puli

Isusove riječi: „Jer ogladnjev i dadoste mi jesti... gol i zaogrnušte me“ (Mt 25,35-36) zaživjele su na jedan vrlo neposredan način, i to formom koja kao da, u ovom vremenu sebičnosti i individualizma, otkriva 'preživjelu' dobrotu običnih ljudi. Nakon većih gradova diljem Hrvatske i susjednih zemalja, inicijativa „Kuke dobrote“ zaživjela je i u Puli. „Kuke dobrote“ pojavile su se na ogradi Glazbene škole „Ivan Matetić Ronjgov“, na lokaciji u Ciscuttijevoj 22. Ne zna se tko ih je postavio, no namijenjene su najsiriromašnijim građanima. Ljudi ondje mogu u bilo koje doba ostaviti vrećice s hranom i odjećom, ali i drugim potrepštinama. Jednako tako, oni kojima je pomoć potrebna, mogu po ostavljeno doći u bilo koje doba. Primjer je to konkretnog milosrđa. „Gladna nahraniti“ i „siromaha odjenuti“ očituje se tako veoma konkretno i neposredno. Ta je inicijativa oblik jedne neposredne pomoći, ali koja je obilježena s više značajnih, specifičnih aspekata. Prvo, ta inicijativa, taj oblik pomoći u potpunosti poštuje dostojanstvo čovjeka u potrebi. „Kuke dobrote“ postavljene su na javnoj površini, dostupnoj 24 sata dnevno pa stoga osoba može u bilo koje doba neprimjetno doći i poslužiti se. No, i onaj koji želi ondje ostaviti pomoć, može to učiniti u bilo koje vrijeme, u ovo doba užurbana življenja u toj gesti činjenja dobra nije se ograničeno radnim vremenom, uredovnim rasporedom institucija. A jednako je važno što je taj oblik pomaganja izraz samozatajne dobrote onih koji žele pomoći. Isus je rekao: „Kad ti daješ milostinju, neka ti ne zna lijeva tvoja, što čini desnica tvoja“ (Mt 6,3). Postoje, dakle, ljudi, za koje ne znamo poznaju li uopće biblijske citate, ali koji prema unutarnjem porivu, savjesti, žele jednostavno učiniti dobro, pomoći potrebitom, bez potrebe da donacija bude na naslovnica. „Kuke dobrote“ svojom sporadičnom formom neće riješiti problem siromaštva, no sama činjenica da će nekim potrebitima u nekom trenutku pomoći u ublažavanju njihove patnje,

kako materijalne naravi, tako i očitovanjem dobrote, altruizma, u konačnici milosrđa, pokazati im da nisu zaboravljeni, naznaka je da, unatoč sebičnosti i individualizmu koji karakteriziraju ovo naše vrijeme, u običnom čovjeku opstaje glas socijalne savjesti, osjećaj za činjenje dobra, pa i nepoznatom čovjeku u potrebi. Iz navedenog proizlazi još jedan zaključak: sama činjenica da je netko došao na ideju takvog ostavljanja pomoći na javnoj površini, naznaka je da ljudi još uvijek načelno imaju povjerenja u ljude, i da vjeruju kako te torbe s pomoći neće biti otuđene iz objesti, već da će zaista biti ostavljene za one kojima je pomoć stvarno potrebna. Rekla bih, i vremenima, i institucijama unatoč, „detalj“ je to koji vraća vjeru u Čovjeka. (G. K.)

Susret ovogodišnjih kandidata prve pričesti i krizme u Istarskim toplicama

PIĆAN Pete korizmene nedjelje poslijepodne, 13. ožujka 2016., krenula je kolona auta iz Pićna u Istarske Toplice na Križni put na otvorenom (oko 80 osoba). Bila je to svojevrsna duhovna obnova ovogodišnjih kandidata prve pričesti i krizme, njihovih roditelja i kumova i još nekih ljudi. Družili smo se uz jaku buru i pro hladno vrijeme. Mnogi su predvodili razmišljanja i molitve uspinjući se do vrha

visoke stijene na kojoj je crkva sv. Stjepana. Četrnaest postaja Križnoga puta prošlo je bez većeg napora i vrlo sabrano. Kolona je bila duga jer je staza vrlo uska. Razglas je omogućio da svi budemo „jedno srce i jedna duša“ u Isusovu i našem trpljenju, ali i u pobjedi trpljenja uz razmišljanje o „petnaestoj“ postaji – Uskrsnuću. Na vrhu je Kalvarija s trima masivnim drvenim križevima. Tu smo se smjestili za zajedničku

fotografiju, uz lijevog i desnog razbojnika, uz Isusa u slavi na prijestolju Križa. Ovaj je Križni put jedinstven. Svaka postaja širi panoramu i duh shvaćanja, spaja „nebo i zemlju“. Osjećamo zahvalnost prema gospodinu Dragi Kodelji iz Maloga Mluna (Buzet) za ovo lijepo djelo, skladno ugrađeno u okoliš. Nadamo se da će tu mnogima svanuti iza Golgote. Dao Bog! (vlč. Antun Kurelović)

Pulski Emaus

U Svetištu Gospe od milosti u pulskom naselju Šijana tradicionalno je proslavljen Uskrsni ponedjeljak. Svečano večernje misno slavlje u tom drevnom svetištu predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan u konceleciji s više svećenika.

Jutarnje misno slavlje predvodio je vlč. Joško Listeš, župnik župe sv. Roka u Galižani, od kuda vjernici tradicionalno toga dana od davnina hodočaste na jutarnju misu. Na početku je sve okupljene pozdravio fra Bojan Rizvan, župni vikar pulske župe sv. Antuna Padovanskog koji posluhuje svetištu, i ekonom istoimenog samostana od kuda franjevci već dugi niz godina upravljaju tom drevnom, i za Pulu veoma važnom crkvom. Biskup Milovan je na početku prigodne homilije spomenuo tradiciju hodočašćenja u svetištu Majke Božje na Uskrsni i Duhovski ponedjeljak kako bi se i s majkom Božjom proslavilo značajne svetkovine. Hodočašće vjernika

Pule u Svetište majke Božje od milosti u Šijani drevna je tradicija koja je za žitelje Pule od davnina posebno značajna, još od 15. st. kada je na tom mjestu sagrađena prva crkva. Biskup Milovan se na poseban način osvrnuo na ulogu Majke Božje kao „suotkupiteljice“ u povijesti spasenja. Iako nije razumjela zašto Bog to dopušta, ona je bila pod križem do kraja, stoga nam je ona uzor u nošenju naših križeva. Oko nje su se okupljali apostoli i prvi kršćani u Jeruzalemu, bila je podrška prvoj Crkvi, naglasio je propovjednik. Citirao je i ulomak iz Uskrsne propovjedi bl. Miroslava Bulešića kada je bio župnik u Baderni, u kojem se posebno spominje Majke Božje. Majka Božja od milosti zovemo je zato jer je rodila Onog koji je Milost Božja u svojoj biti, ona je i Majka Crkve jer je trajno uključena u djelo spasenja, naglasio je biskup Milovan. Nadalje je napomenuo kako Pula ima i crkvu Majke Božje od milosrđa, u starogradskoj jezgri, te je istaknuo sve nazive i molitve gdje se Majka Božja spominje sa nazivima 'od milosti' i 'od milosrđa'. Biskup

je zaključio homiliju citiravši papu Franju koji kaže kako smo zbog milosrđa koje je nama iskazano i mi pozvani biti milosrdni prema bližnjima. Na kraju čitavoga slavlja, fra Bojan Rizvan, zahvalio je okupljeni svećenicima, biskupu Milovanu, te svima koji su doprinijeli obnovi Svetišta, kao i onima koji su sudjelovali u organizaciji ovoga slavlja. Svetište Gospe od Milosti u Šijani najznačajnije je i najstarije marijansko svetište južne Istre i u nj se u prošlosti često organizirano hodočastilo iz raznih župa i raznih krajeva. Nakon Drugog svjetskog rata, kad je Pula promijenila strukturu stanovništva, posjećenost svetišta je dosta opala, no i danas pulski vjernici masovno pohrle Gospi od Milosti nekoliko puta godišnje: na Uskrsni ponedjeljak, na Veliku Gospu i na Malu Gospu, kad se održava i procesija oko svetišta. Inače u samostanu se i dalje održava vjeronauk za djecu, a u crkvi se dva puta tjedno slavi sv. misa, koja je nedjeljom značajnije posjećena i na kojoj pjeva zbor svetišta. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Trodnevnica uoči svetkovine Božjeg milosrđa

Biskupijskoj proslavi Nedjelje Božjega milosrđa prethodila je trodnevnica u kapeli Milosrdnog Isusa u Puli, od 31. ožujka do 2. Travnja. Trodnevnicu je predvodio fra Tomislav Cvetko, OFM Conv.

PULA Svake večeri program je započeo misnim slavljem uslijedilo je klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom te štovanje relikvija zaštitnika Godine milosrđa, sv. Padre Pija i sv. Leopolda Mandića te sv. Faustine Kowalske, sv. Ivana Pavla II. i bl. Mihaela Sopoćkog. Prvog Dana trodnevnice voditelj je govorio o važnosti upoznavanja Božje ljubavi i Božjeg milosrđa. Predvoditelj je tog prvog dana istaknuo neke manje poznate prigode u kojima je u Starom i Novom zavjetu zabilježeno djelovanje Božjega milosrđa. Naglasio je važnost čitanja Biblije, Katekizma i životopisa svetaca. Bitno je u svakome trenutku, u svakome trenutku, u svakome događaju svoga života prepoznati djelovanje Božje ljubavi, naglasio je p. Cvetko. Nakon što čovjek upozna Boga, Božju ljubav i Božje milosrđe, javlja se u njemu želja za živjeti milosrđe, to je bila tema drugoga dana trodnevnice. Treba željeti da se Isus nastani

u nama. Isus danas ima tijelo, to tijelo je Crkva i mi smo udovi toga tijela, naglasio je voditelj. On se želi koristiti našim tijelom za konkretna bilo duhovna ili tjelesna djela milosrđa. Voditelj je spomenuo ispovjednički žar sv. Leopolda Mandića, te posebno detaljno prikazao život p. Pija, s naglaskom na njegovo mistično proživljavanje mise, opisavši fiziološke promjene njegovih stigmama u ključnim trenucima mise. Nakon upoznavanja i rađanja želje za življenjem Božjega milosrđa, javlja se želja naviještati Ljubav Božju, to je bila tema trećega dana

trodnevnice. Toga je dana propovjednik posebno govorio o sv. Ivanu Pavlu II. koji je umro u predvečerje blagdana Božjeg milosrđa, i kojemu je taj blagdan bio posebno važan. Proglašen je svetim upravo na blagdan Božjeg milosrđa. Svakoga smo dana trodnevnice častili relikvije i moći svetaca uz usrdnu molbu da nam izmole pomoć u nastojanju da, prema geslu Godine milosrđa, budemo što je moguće bliži idealu, „milosrdni kao Otac“, zaključio je p. Tomislav Cvetko.

VAZMENI SUSRET U JELOVCIMA

JELOVCI (Kringa) Na Vazmeni ponedjeljak već se tradicionalno, svake godine, održi Vazmeni susret u Vili Jelovci, Domu za stare i nemoćne u mjestu Jelovci u župi Kringa. Tako je i ove godine sa šticienicima Doma i osobljem koje se brine za stare i nemoćne u ovoj ustanovi proslavljen Uskrs. Druženje je započelo duhovnom obnovom i sv. ispovijedi, a potom je slijedila sv. misa koju je predslavio mjesni župnik vlč. Stipan Bošnjak. Tom prigodom, kao i uvijek, okupili su se i rodbina i prijatelji šticienika koji se nalaze u Domu. Dom sada ima oko 20 osoba o kojima posebno brine upraviteljica doma gospođa Melita i obitelj. Poslije sv. mise slijedili su okrepa i druženje.

DOBRINJSKI „ZVON“ U PIĆNU

Pjevački zbor „ZVON“ iz Dobrinja na otoku Krku predvodio je pjevanje na župnoj misi u Pićnu u nedjelju 10. travnja 2016. Posebno su bili dojmivi napjevi *a cappella* iz dobrinjske staroslavenske *maše*. Lijepo je bilo i skladno, sabrano i zajedničko prilaženje ambonu čitača i pjevača pripjevnog psalma. Pjesmom se uključio i domaći mješoviti zbor, kao i zbor mladih „Harfa“. Sabrana i skladna liturgijska pjesma otvara dušu Bogu i stvara jak osjećaj zajedništva. Nakon mise gosti su održali zapažen

koncert, vođeni dirigentom Damirom Smerdelom i orguljašem Ivanom Bošnjakom. Veza za ovaj susret bio je Roko Kiković, Pićanac, koji sada živi u Čičićima kod Dobrinja. Domaći župni pjevači družili su se s gostima u obilasku Pićna, na njegovim vidikovcima sve do Kalvarije. Vrijeme nije moglo biti ugodnije, kao ni zajedništvo koje je potrajalo do kasnih večernjih sati. Hvala svima koji su se uključili u organizaciju ovoga susreta. (vlč. Antun Kurelović)

Tijelo sv. Leopolda Bogdana Mandića ispraćeno iz Zagreba prema Ljubljani

Kardinal Bozanić predvodio obred ispraćaja

ZAGREB Nakon što je tijelo sv. Leopolda Bogdana Mandića svečano dočekao ispred zagrebačke prvostolnice 13. travnja, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je i obred svečanog ispraćaja 18. travnja u crkvi posvećenog tomu svetcu u Zagrebu – Dubrava. Uz mnoštvo vjernika ispraćaju su nazočili kapucini predvođeni provincijalom fra Jurom Šarčevićem, kotorski biskup Ilija Janjić, kapucinski provincijal iz Slovenije fra Vlado Kolenko i provincijal Venetske

provincije fra Roberto Genuin, rektor Svetišta sv. Leopolda Bogdana Mandića u Padovi fra Flaviano Gusella i gvardijan padovanskoga kapucinskog samostana fra Marco Putin.

Kardinal Bozanić istaknuo je: „Imamo pravo ovo jutro reći Bogu veliko hvala. Hvala ti, Bože, za ove milosti.“ Prisutnima je posvijestio kako je Bog koji je dobar i čini velika djela, to ovih dana činio posredstvom sv. Leopolda Bogdana Mandića „koji je došao svojim, svome hrvatskom narodu u glavnom gradu Zagrebu“. Osvrćući se na mnoštvo vjernika koje je proteklih dana

željelo doći do sarkofaga, rekao je: „Svi smo mu se željeli približiti, znajući da on pokazuje put i do Boga, jer oni koji su sveti, blizu su Bogu. I dok smo se približavali, osjećali smo Božju prisutnost koja se očituje po njegovim svetcima.“ Kardinal Bozanić izrekao je zahvalu ponajprije hrvatskim kapucinima, na čelu s provincijalom Šarčevićem, koji su pokrenuli inicijativu dolaska tijela sv. Leopolda u Hrvatsku. Također je zahvalio provincijalu Venetske provincije, kao i rektoru padovanskog Svetišta koje čuva tijelo svetca, kao i svim pratiteljima. Zahvalio je i domaćim medijima, koji su prepoznali važnost toga događanja. „Braćo i sestre, ovo što smo doživjeli trebamo čuvati u svom srcu, jer ono što je živio sv. Leopold, pozvani smo i mi živjeti u svojoj sredini. Ovo je trenutak radosne šutnje, kad je potrebno od radosti šutjeti pred Bogom i razmatrati velika Božja djela. Uistinu, ovo što smo doživjeli, govori i o vjeri i vjernosti našega hrvatskog naroda. Čuvajmo to, čuvajmo tu vjeru, tu blizinu s našom Crkvom, čuvajmo naše obitelji, molimo u obiteljima, budimo ponosni što smo članovi Katoličke Crkve i dragoga nam hrvatskog naroda. Molimo u tome blagoslov sv. Leopolda“, zaključio je kardinal Bozanić.

Sarkofag s tijelom potom su iz crkve iznijeli hrvatski kapucini i volonteri, a u vozilo ga položili volonteri Croce Verde, koji su tijelo i dopratili iz Padove. Vidno uzbuđeni, sa suzama radosnicama u oči-

ma, velikim pljeskom i pjesmom „Zdravo Djevo“ tijelo je ispraćeno prema Ljubljani. Samom ispraćaju prethodilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio fra Jure Šarčević u koncelebraciji biskupa Janjića te tridesetak svećenika, a pjevali su franjevački bogoslovi Hercegovačke i Zadarske provincije. (IKA)

Donosimo nekoliko svjedočanstava vjernika o svojem iskustvu da su im uslišane molitve po zagovoru sv. Leopolda Mandića.

»Nitko u župi nije bio ranjen«

Osječki kapucin i dugogodišnji župnik o. Krešo Borković ističe da je štovanje sv. Leopolda Mandića počelo još 1971., upravo u Osijeku, jer je ondje bio ured koji je promicao njegovo štovanje. Tek je 1976., kad je proglašen blaženim, osječka župa posvećena Leopoldu Mandiću, a u zagrebačkoj Dubravi kapela u podrumu proglašena je kapelom blaženoga Mandića. O. Nikola Novak vodio je ured koji je dugo godina bio u Padovi. Kad se vratio, on je širio pobožnost Leopolda Mandića. O. Borković navodi kako se osobno osvjedočio na nekoliko primjera da je sv. Leopold Mandić zagovarao svoj narod, župnu zajednicu i po njegovu zagovoru Bog je uslišao molitve. »Tako je u Domovinskom ratu moja župa bila na samoj fronti. Kao tadašnji župnik mogu reći da smo doživjeli izniman zagovor sv. Leopolda Mandića. Za vrijeme čitavoga Domovinskoga rata nitko u župi nije bio ranjen, premda su granate padale po kućama. Imali smo iz župe sedmoricu poginulih, ali na fronti, dok u samoj župi nitko nije poginuo, niti je bio ranjen. 'Naše svetište', tako ga zovemo, jer ga je biskup Ćiril Kos proglasio svetištem 15. svibnja 1977. godine, nijedna granata za vrijeme rata nije pogodila, nijedna granata nije pala na našu crkvu, a bili smo četnicima na vidiku. Jedna je granata pala u blizini, malo je bio oštećen prozor i to smo brzo popravili. Smatrali smo da je to plod moćna zagovora Leopolda Mandića. Dovoljno je zamisliti kako je to izgledalo kad su agresori mogli gađati naše svetište koliko su htjeli jer je između crkve i Antunovca samo livada. Drugo je također veoma zanimljivo i uvjereni smo da je i tu sv. Leopold imao svoje prste jer smo mu se utjecali u zagovor i molili. Naime, za vrijeme čitavoga Domovinskoga rata ni u jednom podrumu nije bilo vode, a ljudi su bili u podrumima u koje su bježali da bi se zaštitili i sklonili. Poslije rata u svim je podrumima bila voda jer takvo je područje. Sv. Leopold nas je, očito, čuvao i nije nas nikakvo veliko zlo snašlo.«

Mjesec dana zahvale sv. Leopoldu

O. Borković iznosi i svoje osobno svjedočanstvo. »Svake godine, posebno onih ratnih godina, biciklom sam išao podijeliti sakramente bolesnima, i to četiri puta godišnje: za Božić, za Uskrs, Veliku Gospu i Sve svete. U dvadeset dvije godine taj dan nikada nije padala kiša, a ja sam bio na biciklu. To su svi primijetili na području župe, pa bi rekli: 'Kad fra Krešo ide bolesnicima, tada nema kiše.' Obilazio sam oko pedeset bolesnika.« Kapucin o. Borković ističe da je od 1991. pa nadalje na području župe bio velik broj izbjeglica, počevši od sjeverne Bosne, zatim iz Srijema, iz Baranje. »Tu je bilo na stotine obitelji, ali providnost je htjela da smo imali nezamisliv Caritas. Ljudi su nam dovozili velikim šleperima hranu i odjeću, dakle, dobivali smo od ljudi koje nikad nismo vidjeli. Pomoć je stizala iz Đakova, od franjevaca, iz raznih krajeva Njemačke. Imali smo osjećaj da je sv. Leopold Mandić pomagao svim tim silnim ljudima koji su k nama dolazili, a bilo ih je više od tisuću. Nitko od njih nije bio gladan, niti je bio bez odjeće. To je nezamisliv plod zagovora sv. Leopoldu Mandiću. Dočulo se za našu župu, a ne znamo kako, znadem samo da su svećenik Josef i njegovi prijatelji redovito dovozili pomoć. Pitali smo ih kako su doznali za nas, a odgovor je bio: »Čuli smo da imate puno izbjeglica.« I to smatram da je po zagovoru Leopolda Mandića, koji se brinuo za te silne ljude. Sad je oko 100 novih kuća u kojima su obitelji koje su ostale u našoj župi. Zanimljivo je i to da se u toj župi nikad nije dogodilo neko zlo. Jednostavno, svi osjećaju da netko čuva tu župu i u tim teškim neprilikama.«

O. Borković donosi još jedno svoje zanimljivo iskustvo u svezi s urešavanjem

župne crkve sv. Leopolda. »Moje je osobno iskustvo povezano s odlaskom u nabavu cvijeća. Kad bih došao po cvijeće i tražio mjesto za parkiranje kad je najveća gužva, svi su znali u dvadeset godina da je uvijek bio prostor za moj auto, premda nije bio rezerviran. Mnogi su znali reći da fra Krešo ide po cvijeće i uvijek je za nj slobodno mjesto.«

Bivši župnik Župe sv. Leopolda svjedoči da su, kad je rat završio, imali mjesec dana zahvale za sve što je sv. Leopold Mandić učinio za župu i pomoć koju je on dao svima koji su u tu župu dolazili. »To su moja iskustva. Dolazili su hodočasnici iz cijele Bosne, Baranje, cijela Slavonija, Dalmacija, Primorje. Mi smo se za vrijeme rata puno molili sv. Leopoldu Mandiću. Moram napomenuti da je biskup Ćiril Kos bio 13 puta u Svetištu. Tako je 15. svibnja 1977. bilo hodočašće na kojem je sudjelovalo više od tri tisuće hodočasnika. Tad je kazao da se to nazove svetištem Đakovačke i srijemske biskupije. No, nije napisao dekret, pa to nije zaživjelo. Pitao sam i nadbiskupa zašto nije dekretom proglašeno Svetište, a odgovor je bio da onda ne bi pripadalo franjevcima.« Kapucin Borković kaže da njeguje

prema sv. Leopoldu posebnu pobožnost, u prvom redu zato što je Hrvat, a zatim što je nezamisliv zagovornik. »Kad se pomolim Leopoldu Mandiću, onda sve dobijem. To je simpatičan svetac. Ljudi osjete kad mu se uteku da im sve ide.«

»Vi ste, gospodine, zdravi!«

Danijela Fila, majka troje djece, rođena je u Viškovcima, a njezina je majka iz okolice Travnika, iz Bosne, dok joj se baka djevojački prezivala Mandić. »Tako je prenijela na nas pobožnost sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću, dakle, po prezimenu«, svjedoči Danijela. »Njemu smo se uvijek molili. Mo-

lila sam za dobra muža u Župi sv. Leopolda, i hvala Bogu, to sam izmolila. Mnogo se ljudi iz obitelji obratilo za koje sam molila. Molila sam se sv. Leopoldu i za one koji nisu bili kršteni, pa su se obratili, krstili se, krenuli u crkvu. No, jedan je primjer posebno upečatljiv. To je bilo prije tri godine. Moj je otac bio obolio od raka pluća, a ja sam molila za nj Devetnicu sv. Leopoldu. I trebao je ići na operaciju pluća. Kad je trebao na operaciju, liječnici su napravili još jednu snimku, zatim se sastao liječnički konzilij, a nakon toga liječnik koji ga je vodio rekao mu je: 'Moramo nešto priopćiti – vi ste, gospodine, zdravi!' Svaki sam četvrtak na

molitvi Devetnice, premda ja sebi uzmem Devetnicu i svaki dan molim. Prvo što mi padne na pamet kad sam u potrebi, onda kažem: 'Sv. Leopolde, zagovaraj me.' Ja sam s njim odrasla, on je kao član moje obitelji. Nikad ne mislim da me neće uslišati jer on je tu stalno i znadem da će me uslišati. Mogu posvjedočiti da su se oni koji su se obratili, kasnije uključili u molitvu. Imala sam rođaka koji je imao tešku prometnu nesreću, ostale su posljedice, ali ja sam molila za nj i on se obratio. Krenuo je moliti, išao na hodočašće u Padovu.«

Ostao bez posla i sv. Leopold mu pomogao

Danijela Fila svjedoči da se za vrijeme rata zajedno s ostalim članovima obitelji molila u podrumu, u skloništu dok joj je otac bio na ratištu. »Uvijek je bio među prvima gdje su ljudi ginuli, ali njega je sv. Leopold čuvao. Taj mali svetac čini velika čuda. On je iz našega naroda, on nas razumije. Leopolda nisam smatrala svetcem, nego kao nekoga tko je moj, iz moje obitelji, kojemu se obraćam u potrebi. U podrumu smo imali mali križ i molili smo se svetom Leopoldu, on je bio s nama na prvoj crti. Isto tako, bio je za jedinstvo kršćana i na taj smo način i na tu nakanu molili. On je želio spojiti istočnu i zapadnu Crkvu, dakle, težio je k tomu da ta dva naroda ne ratuju.«

U današnjoj crkvi sv. Leopolda u Osijeku Franjo Butor je sakristan. »Tu sam

od gradnje kapele, dakle, od 1966., i bio sam prvi ministrant, zapravo bila su nas četvorica kad je Nikola Kerčev biciklom dolazio slaviti misu«, navodi Butor. »Meni je puno pomogao sv. Leopold. Ostao sam bez posla i onda sam mu se molio i dobio sam ponudu da održavam crkvu. Tako s ponosom mogu reći da crkvu održavam supruga i ja. Molimo se redovito sv. Leopoldu. Svakoga četvrtka molimo Litanije sv. Leopoldu. Kad je Devetnica, dolaze vjernici i iz drugih župa. U kapeli je izložen njegov kip. Mnogi dolaze sa svih strana i mole se. To je prva crkva u Hrvatskoj i prva u svijetu posvećena sv. Leopoldu Mandiću. Svaki dan zahvalim sv. Leopoldu što me održava i što mi daje snage.«

Posumnjala sam i osvjedočila se u zagovor

Filomena Šlezak, 85-godišnja umirovljenica, svjedoči: »Odmalena sam povezana s Crkvom, a kad je sv. Leopold proglašen blaženim, počela sam mu se moliti. U njegovoj osječkoj crkvi bila sam kad je proglašen blaženim jer je moj suprug radio na izgradnji te crkve od samih temelja. Nekako sve mi je u životu sv. Leopold. Bila sam bolesna, toliko me bolio želudac da se to nije moglo opisati. Dobivala sam lijekove, ali nije bilo pomoći. Silno sam se molila sv. Leopoldu. Štoviše, doktor mi je rekao da ću to trpjeti do smrti i da je sve ispućalo i da nema lijeka. No, ja sam samo molila sv. Leopolda da mi pomogne. Odjednom je

nakon molitve prestalo boljeti. Ali ljudska slabost dovela me do toga da sam jednom pred Leopoldovo posumnjala, promišljala sam da mi možda i nije od toga, nego je samo po sebi prošlo. Uskoro me ponovno počeo boljeti želudac i oko tri dana boljelo me kao i prije. Onda sam molila da mi Bog oprosti što sam posumnjala poput sv. Petra. Nakon toga sve je prestalo. Otada ne sumnjam u moć molitve i zagovor sv. Leopolda.«

Izmljeno dijete nosi ime Leopold

Nikola Filić rođen je 9. travnja 1970. u Janjevu, od majke Dragice i oca Rade. U obitelji ih je bilo dvanaestero braće i sestara. Živio je u Janjevu, zatim u Crnoj Gori. Za vrijeme Domovinskoga rata, 1994., došao je u Hrvatsku. »Bio sam kratko u Župi sv. Mihaela u Zagrebu«, svjedoči Filić. »Jedan dan susreo me kapucin fra Ante Kukavica i pitao me jesam li oženjen. Rekao sam da jesam. Zatim me pitao imamo li djece, a ja sam mu odgovorio da nemamo i da imamo određenih teškoća. Rekao mi je da se molimo sv. Leopoldu. Bili smo već tri-četiri godine u braku i tad smo počeli moliti Devetnice sv. Leopoldu. U međuvremenu susreo sam svoju sestru, koja mi je posvjedočila da se i ona moli sv. Leopoldu te da je bila uslišana njezina molitva kad je bila trudna sa svojim drugim djetetom, kad je imala tešku trudnoću. Na neki se način cijela obitelj uključila u molitvu sv.

Leopoldu. Po njegovu zagovoru velike se stvari događaju. Uvjeren sam da nas je on uslišao i uskoro nam se rodilo dijete, koje nosi ime Leopold. Poslije toga rodilo nam se još troje djece. Sada se redovito molimo sv. Leopoldu i zahvaljujemo na darovima koje nam je Bog po njemu dao. Isus je liječnik, a svetci nas zagovaraju kod njega i pružaju primjer.

U vrijeme Domovinskoga rata, kad su me u Crnoj Gori presreli i uhitili zato što sam Hrvat i kad su me počeli tući, jednostavno sam za njih molio, a onda mi je Bog dao da se sjetim jednoga imena i osobe koja je bila na visokoj funkciji. Tada se sve promijenilo. Primjer nam je sv. Leopold, od žrtve koju je prikazivao Bogu za grijeh ljudi koje je ispovijedao do molitve za jedinstvo kršćana.« (www.glaskoncila.hr)

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES – jedinstvena mreža hrvatskih udruga diljem svijeta

Kad jednu tako malu, a lijepu i plodnu zemlju kao što je Hrvatska napusti u pola stoljeća ili stoljeće, izrazito velik broj ljudi, svakome s malo razuma trebalo bi biti jasno da nešto tu nije u redu. Jasno bi trebalo biti da to nije ni znatizelja ni avanturizam. Samo poznavanjem povijesnih prilika i istine možemo razumjeti tu bolnu činjenicu. Bolnu, jer nije bilo lako napuštati ognjište i svoj dom i započeti novi život kao stranac u tuđini. Pročitah: „Samo iseljenik može razumjeti dušu iseljenika.“ Hrvatska Katolička Crkva, kojoj je jedna od zadaća brinuti o napuštenima i protjeranima iz doma, prva je spoznala gorku bol iseljavanja Hrvata i krenula za njima u razne krajeve kao tješiteljica i čuvarica tradicije i hrvatskih korijena. Okupljanja u zajednicama davala su kreativnom hrvatskom čovjeku snagu da u zemljama slobodna duha razvija svoje poslovne ideje. I mnogi, mnogi su uspjeli i postigli visoko priznata zvanja, počasti i imanja. Stvaranjem nove hrvatske države već od 1991. godine upravo se u katoličkim zajednicama dolazi na ideju ujedinjavanja svih udruga i zajednica diljem svijeta u jednu jedinstvenu organizaciju i osniva se Hrvatski svjetski kongres.

Promicanje hrvatske baštine i kulture diljem svijeta

Hrvatski svjetski kongres (HSK) međunarodna je, neprofitna, nevladina i nestranač-

ka organizacija, koja ima zadaću povezati sve Hrvate i Hrvatice, hrvatske udruge i ustanove izvan Domovine. Cilj je rada te organizacije stvaranje jedinstvene mreže u koju bi ušle sve hrvatske udruge i ustanove po svijetu radi promicanja i pomaganja njihova rada te promicanje hrvatske baštine i kulture diljem svijeta. Ova organizacija usmjerava svoj rad jednako i prema Hrvatima u Domovini i iseljeništvu. U lipnju 1998. godine Kongres je primljen u Ujedinjene narode, kao nevladina međunarodna organizacija s konzultativnim statusom što je veliko priznanje i obveza. Među najangažiranijima istakli su se Ante Josip Sovulj i fra Šimun Šito Ćorić koji nakon dužnosti tajnika biva izabran dva mandata za predsjednika HSK-a. Nakon toga ulogu predsjednika preuzima Ante Josip Sovulj, a fra Šito je do danas rječit zagovornik i glasnogovornik HSK-a. Fra Šimun Šito Ćorić ujedno je i voditelj Hrvatske katoličke misije u Švicarskoj, doktorirao je na psihologiji i predaje i na hrvatskim sveučilištima, književnik je i kantautor brojnih glazbenih djela. Vrlo je cijenjen za sve što je učinio, ali u posljednje vrijeme napominje kako očekuje da na „mlađima svijet ide dalje“. Po svemu sudeći, s američkog tla u novom vodstvu HSK-a angažiraju se mladi ljudi – potomci Hrvata iz Europe, konkretnije iz Njemačke, gdje je predsjednik za njemački HSK Danijel Lučić. To ne treba čuditi jer je od europskih zemalja najviše naših ljudi odselilo upravo u Njemačku. Nažalost, ta se priča ponavlja i danas. Pa tako ako

prošećete glavnim trgovima Berlina, Frankfurturta, Münchena, sigurno ćete u prolazu čuti hrvatsku riječ. Danas je predsjednik HSK-a Stjepan Asić iz Australije.

Od značajnijih projekata koje je pokrenuo HSK, valja navesti *Hrvatske svjetske igre* koje su održane prvi put 2006. godine u Zadru, zatim drugi projekt 2010. ponovno u Zadru, a 2014. godine u Zagrebu. Već su započele pripreme za Četvrte hrvatske svjetske igre 2017. godine ponovno u Zagrebu. Uz 750 sportaša natjecatelja dolazi i velik broj rodbine i prijatelja, u prosjeku više od 2000 ljudi. Ta manifestacija ima cilj povezati mlade Hrvate iz svijeta s mladima u Domovini, u čemu je postignut potpuni uspjeh. „HSK razmatra dopisno glasanje, oporezivanje inozemnih mirovina, problem s dobivanjem osobnih iskaznica, stjecanje prava na državljanstvo, pojednostavljenje procedure za moguća ulaganja što su gorući problemi, a članstvo očekuje umjesto odgode konkretna rješenja... Nakon smrti predsjednika Tuđmana, na vlast je došla ljevica, koja za nas izvan RH nije pokazivala nikakav interes, uostalom, kao ni sve garniture vlasti nakon nje. Očekujemo da sadašnja vlast konačno učini ono što druge prije nje nisu“, poručuje Šimun Šito Ćorić, glasnogovornik Hrvatskog svjetskog kongresa. www.crowd.org (Ana Bedrina)

Nepodnošljivi antidemokratski i antihrvatski pritisci

Kad se čovjek nađe u imalo pristojnijem i ozbiljnijem hrvatskom društvu, ne može izbjeći zabrinutost i veliko čuđenje koje ljudi izražavaju na temu i pitanje što se to događa kod nas u Hrvatskoj. Ta zabrinutost nije bez osnova jer kao da se nalazimo u nekom revolucionarnom vremenu, gdje smo mi obični, normalni i poštenu ljudi, domoljubi, vjernici, pa i birači najjače i povijesno najzaslužnije opcije u stvaranju hrvatske države, izvrnuti bjesomučnim napadima i najružnijim etiketiranjima od strane ideoloških i političkih opcija, kao i predstavnika «nezadovoljnih manjina», koje su povijesno dokazano učinile toliko zla hrvatskom društvu, hrvatskom narodu i ovoj mladoj hrvatskoj državi.

Jahači apokalipse

Zaista su se u Hrvatskoj, na unutarnjem, ali i vanjsko-političkom planu, od početka godine i s promjenom političke vlasti, zahuktali neki društveni i politički procesi i vanjski pritisci koji neposredno udaraju na stabilnost Hrvatske i idu na štetu njene unutarnje političke, gospodarske i društvene stabilnosti. Svi mi, koji smo dugo željeli i konačno početkom devedesetih ostvarili samostalnu državu Hrvatsku s demokratskim poretkom nakon više desetljeća prakticirane komunističke neslobode i jednodomlja i brutalno gažene nacionalne svijesti i hrvatskog državno-pravnog suvereniteta, iz mnogih se pojavnosti danas prisjećamo situacija kakve smo imali u jugoslavenskoj komunističkoj diktaturi, osobito oštro izražene sedamdesetih godina nakon sloma hrvatskog proljeća. Mnogi se od vas sjećaju tog vremena kada je sve ono što je bilo nacionalno hrvatsko i domoljubno proglašavano opasnom nacionalističkom i ustaškom pojavom, ono što je bilo vjersko-katoličko krstilo se klerofašističkom etiketom, a ono što je bilo demokratsko i zazivalo političko višestranačje, proglašavalo se neprijateljem države i društva. Svaka je od ovih i sličnih političkih etiketa značila za «pogođenog» pojedinca, grupu ili zajednicu, primjenu raznih oblika političke represije, počevši od negativne političke karakteristike i društvene marginalizacije do javnog i tajnog policijskog nadzora ili pak suđenja i zatvorske kazne. Danas se nanovo, upravo s pozicije tog komunističkog nasljeđa, zama-

skiranog u suvremenu formu čuvanja ljudskih i manjinskih prava i sloboda, preko raznih kanala i oblika javne komunikacije, preko provokatorskih pojedinaca i *ad hoc* okupljenih skupina za pritisak i klevetu, i osobito preko lijevo ideologiziranih udruga civilnog društva i sveučilišno-kulturalnih komunističkih propagatora, nameće hrvatskoj javnosti negativno ideološko etiketiranje političkih konkurenata s desnog svjetonazorskog spektra (ekstremisti, ustaše, fašisti, antisemiti...). Zaziva se njihova, politička, znanstvena i javna marginalizacija u hrvatskom društvu. Pritom se još, jer nema više instrumentarija represivnog obračuna s «reakcijom», zazivaju u pomoć vanjske liberalne i protuhrvatske skupine i pojedinci koji bi ustvari trebali rušiti ovaj naš ustrojen demokratski poredak i teško stečenu državnu samostalnost.

Lijeva (ne)kulturalna fronta

Simbolički je taj cijeli antidemokratski pokret započeo javnom hajkom na novog hrvatskog ministra kulture Z. Hasanbegovića, kojemu se osporavaju njegovi povijesno-znanstveni stavovi, nego stoga što su suprotni ukorijenjenoj lijevoj političkoj laži i dogmatskim ocjenama o mnogim povijesnim akterima i događajima. Ta neočekivano bučna i medijski dobro podupirana i plasirana kampanja pokazala je da u pozadini tih raznih «pobunjeničkih odreda» ne stoji, ili uopće ne stoji, nekakav njihov etički imperativ, već naprotiv, očuvanje privilegiranog statusa u netransparentnu i politički pristranu načinu dijeljenja velikog javnog novca za upravo te razne udruge, forume, inicijative i pojedince, što je novi ministar odmah otkrio i naumio zaustaviti. Razotkriveni u nesvrhovitu trošenju javnog novca, pojačali su preko kulturnih institucija i pojedinaca te «gutača» našeg novca i proizvođača kulturnog smeća i bezvrijednih djela, harangu protiv tog ministra, dnevno proširujući «optužbe», s nakanom i konačnim ciljem da ga maknu s tog položaja i da se neka druga osoba na tom mjestu ne usudi više dirati u njihov povlašten društveni, a osobito potrošački status. Oni su to tako započeli, a njihovi su im se sljednici u mnogim društvenim sferama odmah pridružili, kako u «bazi», tako i u Saboru. Kako to lijeva povijesno zna i umije, za postizanje nekog njihovog cilja uvijek se oblikuje i organizira široka «narodna

fronta» koja, ne snagom argumenata i s jasnim određenjem cilja, revolucionarnim metodama udara po širokoj fronti protiv raznih njima «neprijateljskih pojavnosti» u društvu i u njima protivnim skupinama. Ljevica se nikad ne zalaže za popravak nekih deformacija ili kvarova u društvenom sustavu, i to demokratskim sredstvima, uz tolerantan diskurs, razumijevanje, razgovor, uvažavanje, itd. Ne, ona uvijek ide na potpuno rušenje, na rušenje sustava, kako bi nakon toga sve izgradila nanovo, ali isključivo po svom jednomnom političkom i svjetonazorskom obrascu.

Katoličko uvijek prvo na udaru

Taj se opisani model osporavanja i rušenja proširio, kako svjedočimo, i na nedavnu hvalevrijednu inicijativu rektorata da se obnovi znanstvena i obrazovna suradnja između Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i zagrebačkog sveučilišta. I odmah su se, poznati i medijski promovirani «neovisni stručnjaci», to jest drugovi profesori i njihovi studenti s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, tome usprotivili «jer ne žele», kako navode, «klerikalizaciju Sveučilišta». Takvim mizernim i uvredljivim svakodnevnim porukama, u svakoj prilici i u odnosu na svaku vladinu inicijativu, oni raspiruju podjele u hrvatskom društvu i ustvari odlažu ili sasvim poništavaju mogućnost oporavka hrvatskog gospodarskog razvoja i s njim svekolike društvene obnove. Iako je ovdje mišljeno s pozicije cijele Hrvatske, u istarskom je pak prostoru još dugovječniji i snažniji proces devastacije hrvatskih nacionalnih i duhovnih vrijednosti. To stoji u programskim temeljima i u političkoj praksi vladajuće stranke, njezinih «intelektualnih» podupiratelja i njezinih manjinskih političkih satelita. Zaključno ponavljam već jednom ovdje iznijetu činjenicu kako su Nijemci, nakon ujedinjenja, prvi korak lustracije započeli osamdeset postotnom izmjenom sveučilišnih i visokoškolskih nastavnika, poglavito onih društvenog i «humanističkog» usmjerenja. Shvatili su kojim se kanalima najlakše i najopasnije mogu širiti komunistička i anacionalna ideologija i politika, unatoč demokratskom ustroju. I nisu pogriješili.

Brak između katoličke i muslimanske stranke

Naravno je pravo da svatko slobodno izabire s kim će sklopiti brak. Međutim, pravo je i svake vjerske zajednica da daje svoja pravila i upute. Čovjek se kao slobodno biće opredjeljuje, bira, ali uvijek u svojoj slobodi izbora treba voditi računa da ženidba nije samo osobna stvar već duboko društvena i vjerska. Pripadnost je istoj vjeri bračnih drugova svakako važna, a za neke religije i uvjet da taj brak s vjerskog stajališta bude ozakonjen. Znamo da vjera ima, ili bi trebala imati, važnu ulogu u životu svakog pojedinca te oblikuje čovjekov habitus. Danas kad se nalazimo pred velikim seobama naroda, kada dolazi do miješanja različitih vjera, važno je poznavanje druge strane i njezinih običaja. Papinsko vijeće dušobrižnika za migrante i ljude u pokretu, u dokumentu „Erga migrantes caritas Christi” – *Kršćanska ljubav prema migrantima*, progovara o novim izazovima s kojima se susreće kršćanska Europa pred novim migracijama. Jedan dio dokumenta govori o dostojanstvu ljudske osobe, osobito o istom dostojanstvu muškarca i žene, što određene religije nemaju. Naglašava se da katolkinje prije stupanja u brak s muslimanom dobro upoznaju koji status žene imaju u tradicionalnom muslimanskom nauku. Razlog je jasan jer katolički je nauk da katolička strana uvijek mora ostati vjerna svojoj vjeri te da djecu iz tog braka mora krstiti u Katoličkoj Crkvi. Nije prihvatljiva praksa, koja se ponekad može čuti: „Neka djeca odluče kad odrastu.“

Šerijatski zakon ne dopušta ženidbu između muslimanke i katolika

Znamo da u islamu osim monogamnoga, postoji i poligamni brak, dok Katolička

Crkva ne prihvaća poligamni brak. Islamsko je pravo jasno po pitanju mješovitih ženidbi. „Ni jedna priznata islamska pravna škola, pozivajući se na navod iz Kur'ana (EL-Mumtehine, 10), ne dopušta brak između muslimanke i nemuslimana i svi smatraju da je takva ženidba apsolutno zabranjena te da se ni pod kojim uvjetima ne smije dopustiti.“ (T. Vukšić, *Mješovite ženidbe u katoličanstvu, pravoslavlju i islamu...*) U islamu je jedino dopušten, iako se i on smatra neprihvatljivim, mješoviti brak između muslimana i nemuslimanke. Jasan je propis koji se temelji na ajetu (EL-Bekare, 221): „Ne ženite se mnogoboškinjama, sve dok ne postanu vjernice.... Ne udajte vaše ženskinje za mnogobošce sve dok ne postanu vjernici“ (muslimani). Kod ženidbe između muslimana i nemuslimanke (katolkinje) žena se odriče prava da djeca iz tog braka budu odgajana u njezinoj vjeri. Čak ni nakon muževljeve smrti, po šerijatskom zakonu, žena (nemuslimanka) ne može imati starateljstvo nad djecom.

Katolička Crkva prihvaća slobodu izbora bračnog druga uz određena pravila

Zakon Katoličke Crkve nije tako rigidan kao šerijatski zakon, ali isto daje propise za katoličku stranku. Nemoguće je pomiriti dva nauka po pitanju ženidbe, iako je Katolička Crkva popustljivija prema ženama (tj. ista su pravila za katolike i katolkinje kad sklapaju ženidbu s muslimanskom stranom) te joj ne brani vjenčanje u Crkvi s muslimanom, ali je obvezuje na življenje vjere i da djecu mora krstiti u Katoličkoj Crkvi. Musliman koji živi s katolkinjom i sklopio je brak u Katoličkoj Crkvi može živjeti slobodno svoju vjeru, poštujući vjeru druge strane, ali mora dopustiti krštenje

djece u Katoličkoj Crkvi. Da bi u Katoličkoj Crkvi mogli sklopiti valjan brak katolička i nekršćanska stranka, mora mjesni ordinarij dati oprost od zapreke različitosti vjere (usp. kan. 1086). To ne znači da mjesni ordinarij mora uvijek dati oprost jer on mora bdjeti da ne dođe u pogibelj vjera katoličke stranke.

Vjenčanje radi dokumenata

Danas imamo slučajeva da stranci, dolazeći na Zapad, sklapaju ženidbe s domicilnim strankama kako bi dobili dokumente. Čak se neke ženidbe sklapaju i u vjerskom obredu kako bi što manje bili sumnjivi pred civilnim zakonom. Obično „supružnici“ ne ostvaruju bračni život, već stranac plaća domicilnoj stranci vrijeme provedeno s njom u braku, doduše, samo na papiru. Postoje slučajevi da su se iz takvih brakova rodila i djeca te nakon određenog perioda stranka, nakon što je stekla dokumente, napušta bračnu zajednicu, dijeli imovinu i ako uspije, oduzme domicilnoj strani djecu te odlazi. Takve pojave već postoje i kod nas pa trebamo biti razboriti po pitanju vjenčanja stranaca, osobito s Istoka, s domicilnim strankama s jedne strane, a s druge strane, ukazivati mladima na sve poteškoće i zamke s kojima se mogu susresti u mješovitim brakovima.

„Idite i krstite sve narode“

Uvijek će ostati i treba poštivati slobodu izbora bračnog druga, međutim, treba biti oprezan kad se radi o mješovitim ženidbama. Također, u ovom je vremenu seoba naroda potrebno biti navjesticelj Radosne vijesti i svakoga onoga tko se pouči, iskaže volje i ima uvjete, krstiti i uključiti u Kristovu Crkvu. Isus nam je dao zapovijed: „Idite i krstite sve narode.“

Svečano proslavljena Nedjelja Božanskog milosrđa

MOFARDINI (Kringa) U mjestu Mofardini, župa Kringa, u Godini Božanskog milosrđa pored prije nekoliko godina podignute kapele Milosrdnog Isusa ove je godine sv. misom svečano proslavljena godina posvećena Milosrđu Božjem. Svečanost je započela dočekom i dolaskom hodočasnika, koji su došli iz mnogih mjesta Istre, Rijeke, Zadra, Splita, Zagreba i mnogih mjesta iz Slavonije. Procesijom od mjesta Mofardini došlo se do kapele gdje je sv. misu predslavio, uz koncelebraciju desetak svećenika, generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac. Trojica su svećenika ispovijedala. Podijeljeno je oko 400 pričesti pod sv. misom. Na kraju sv. mise hodočasnici su pristupili pobožnosti ljubljenja moći sv. Faustine koju su u procesiji za tu prigodu donijele časne sestre iz Pule. Pobožnost se Milosrdnom Isusu kod kapele ljeti održava svake nedjelje od 3 do 5 sati popodne, a zimi je pobožnost u crkvi. Napominjem da se posebno slavi Milosrdni Isus svakog 29. prosinca kada se također u velikom broju u mjesnoj crkvi okupljaju vjernici iz svih krajeva Istre, a sve je veći broj vjernika i iz drugih dijelova Domovine. (vlč. Stipan Bošnjak)

Karmelijada u Istri

Od petka 8. do nedjelje 10. travnja u Istri je održana XIII. Karmelijada – nacionalni susret mladih u duhu Karmela. Na tim susretima sudjeluju mladi koji su članovi zajednica mladih Karmela Božanskog Srca Isusova i koji su sudjelovali na duhovnim obnovama u Karmelu BSI. Susret je trebao biti održan u Budimpešti, no zbog prijetnji terorističkih napada odlučena je promjena lokacije. Na susretu u Pazinu sudjelovalo je oko 160 mladih iz Hrvatske i BiH. Po dolasku i okupljanju susret je započeo misnim slavljem u Svetom Petru u Šumi koje je predvodio otac Endre Nagy, karmelićanin, prior samostana u Grazu. On je mladima tijekom cijelog susreta bio na raspolaganju za ispovijed i razgovor te je svakodnevno slavio svetu misu.

U Pazinskom kolegiju

Drugi su dan sudionici proveli u Pazinskom kolegiju gdje su bili i smješteni. Na programu su bile kateheze, radionice, druženje i uobičajeni molitveni elementi koji su sastavni dio karmelske duhovnosti za mlade. Jutarnju katehezu o bl. Mariji Tereziji od sv. Josipa i Godini milosrđa održala je s. Dijana Pučko. Mladi

su potom po skupinama realizirali maštovite prezentacije na temu pojedinih djela milosrđa, koje su potom predstavili. U poslijepodnevним satima mladi su poslušali katehezu p. Endre na temu „Milosrdni Isus“. Nakon poslijepodnevne kateheze izmolili su Krunicu Božjega milosrđa i proveli uobičajeni sat šutnje, koji je dio svakidašnjice u karmelskoj duhovnosti. Kasnije su obišli Pazin te sudjelovali na misnom slavlju u pazinskom franjevačkom samostanu Pohodjenja BDM gdje ih je dočekaao gvardijan p. Alfons Orlić. Ondje je 9 mladih pri kraju mise primilo škapular i na taj način posvetilo život Mariji. Navečer je uslijedio drugi dio predstavljanja kreativnih radionica po skupinama na temu djela milosrđa, Karmelski milijunaš i svjedočanstva. Svjedočili su obitelji Jelena i Mladen Kolić, Blanka Borovičkić i s. Maja Ribić.

Posjet Svetvinčentu

Sudionici 13. Karmelijade posljednjeg su dana svoga boravka u Istri posjetili Svetvinčenat i upoznali lik bl. Miroslava Bulešića. Ujutro, prije polaska iz Pazina, snimili su ispred Kolegija milenijnsku fotografiju. U Svetvinčentu su sudjelovali na redovitom nedjeljnom misnom slavlju za puk koje je predvodio vlč. Darko Zgrablić u suslavlju s p. Endreom, koji prati Karmelijadu. Mladi su, naizmjenice sa župnim zborom, pjesmom pratili misno slavlje. Pristupanjem sakramentu ispovijedi tijekom petka i subote mladi su se ujedno pripremili i za primanje potpunog oprost koji je, odlukom mjesnog ordinarija, u Godini milosrđa moguće dobiti u crkvi u Svetvinčentu. Predvoditelj je u prigodnoj homiliji, tumačeći dnevno Evanđelje, posebno naglasio mladima neka uvijek teže i žarko žele biti s Gospodinom. Nakon misnog slavlja zahvalu u ime hodočasnika izrekla je s. Dijana Mlinarić te najavila da će sljedeća Karmelijada biti na otoku Krku u mjestu Punat od 6. do 8. listopada 2017., a ne u proljeće jer je sljedeće godine Susret Hrvatske katoličke mladeži u Vukovaru. Na kraju je vlč. Zgrablić ukratko mladima predstavio lik bl. Bulešića, pozvao ih da mu se mole za zagovor, ali ih i potaknuo na bolje upoznavanje hrvatskih svetaca i blaženika. Izmoljena je molitva za zagovor, a zatim su mladi pristupili čašćenju relikvija i ophodu oko oltara gdje se čuva okrvavljeni talar mučenika i drugi predmeti natopljeni njegovom krvlju.

Prije povratka svojim domovima mladi su posjetili Poreč i obišli Eufrazijevu baziliku. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

SJEĆANJE NA PROŠLA VREMENA...

KRASICA U nedjelju 10. travnja u sjedištu Zajednice Talijana u Krasici održana je večer sjećanja na bl. Francesca Bonifacia. Program je moderirao predsjednik Zajednice Talijana Mate Mekiš, a nazočili su predstavnici istarskih zajednica u Trstu, tršćanskog Narodnog sveučilišta, istarskih povijesnih institucija i udruga te predstavnici Grada Buja. U ime Porečke i Pulske biskupije skupu je nazočio kancelar Biskupije vlč. Sergije Jelenić koji je pozdravio skup u ime ordinarija Dražena Kutleše. Bio je prisutan i mjesni župnik vlč. Miroslaw Paraniak. Ispred ispunjene dvorane Zajednice Talijana o bl. Bonifaciu i povijesnim okolnostima u kojima je živio i podnio mučeništvo govorili su Denis Visintin, kustos u Muzeju Grada Pazina, voditelj Povijesnog odjela, i Mario Ravalico, autor dviju knjiga o Blaženiku te *spiritus movens* nastojanja pronalaska Blaženikova tijela te pokretač brojnih inicijativa očuvanja sjećanja na Blaženika i širenja kulta njegovog štovanja.

Izložba, dnevnik, film...

Na početku programa predstavljena je izložba povijesnih dokumenata i fotografija iz vremena kada je Blaženik djelovao u Krasici. Među eksponatima bila je preslika jednog Blaženikova vlastoručnog dopisa koji je naslovio na Biskupski ordinarijat sa zamolbom da se u Krasici osnuje župa, za područje koje je tada obuhvaćala kapelanija Villa Gardossi. Između ostalog, priloženi su i potpisi predstavnika svih tadašnjih obitelji u Krasici, gdje je tada živjelo oko 1100 osoba. Dokument je to koji osim prvotne namjene, detaljnim iščitavanjem i sagledavanjem iz raznih perspektiva slojevito govori i o mnogim

drugim značajkama toga kraja u tom vremenu. Uslijedilo je predstavljanje izdanja „Diario Villa Gardossi 1939-1950 di Cini-ch Antonia in Radessi“. Dnevnik govori o mjestu i ljudima u Krasici u vrijeme kada je ondje djelovao Blaženik, sve do 11. rujna 1946., kada je dao dokaz najveće vjernosti Gospodinu. O povijesnoj važnosti Dnevnika govorio je Denis Visintin koji je naglasio kako su dnevnicu izuzetno važan materijal u povijesnim istraživanjima. Visintin je stavio naglasak na izuzetno bogatu Blaženikovu aktivnost s mladima, kao i na mnoge konkretne materijalne projekte koji su u Krasici ostvareni u tom periodu. Mario Ravalico ispričao je kako je došlo do objavljivanja Dnevnika. On je, sakupljajući svjedočanstva o Blaženiku, razgovarao i s Antoniom Cinichem, koja mu je svoja sjećanja predala i u pisanom obliku. Uz njezino dopuštenje odlučeno je da ih se objavi prigodom 70. obljetnice Blaženikova nestanka. Izdavač je Udruga „Gruppo amici di don Francesco“ koja djeluje u sklopu tršćanske Katoličke akcije. U nastavku je predstavljen dokumentarni film „Sempre sia lodato“. Naslov filma prijevod je drevnog crkvenog pozdrava kojim se odgovara na „Hvaljen Isus!“, „Uvijek hvaljen!“, pojasnio je Ravalico. Život don Francesca bio je oličenje milosrđa, njegova posljednja homilija, izrečena 1. rujna, u kojoj je govorio o Isusovu praštanju na križu bila je ujedno i izraz njegova praštanja napadačima, rečeno je u zaključnom komentaru. Najavljeno je i veliko obilježavanje u rujnu ove godine povodom 70. obljetnice Blaženikova nestanka. Tom će prigodom na mjestu gdje ga je zaustavila patrola, gdje su ga sumješteni posljednji

put vidjeli, između Grožnjana i Krasice, biti postavljeno prigodno spomen-obilježje.

Zauzeti za Blaženika

U nastavku su spomenuti svećenici i laici, osobito iz Porečke i Pulske biskupije, koji su se zanimali za don Francesca. U vremenima kada je to bilo jako opasno, zanimanje su iskazivali vlč. Antun Merlić, biskup Antun Bogetić, mons. Ivan Grah, a na poseban način prevažna svjedočanstva sakupio je vlč. Irenko Gallo koji je dugo godina bio župnik na tim prostorima. Ravalico je na poseban način izrazio zahvalnost Porečkoj i Pulskoj biskupiji na zanimanju iskazanom prema Blaženiku, uz ostalo i proglašavanjem crkve u Krasici crkvom u kojoj je moguće tijekom cijele Godine milosrđa dobiti potpun oprost. Osim Krasice, u Porečkoj i Pulskoj biskupiji tu povlasticu imaju porečka Bazilika i pulska Katedrala te župne crkve u Svetvinčentu i Lanišću, koje su povezane s likom bl. Miroslava Bulešića. Na kraju se skupu, izuzetno ganut, obratio Gianfranco Bonifacio, Blaženikov nećak, koji je uz zahvalu svima koji časte sjećanje na njegova strica naglasio i osjet radosti koju su osjećali on i članovi njegove obitelji kada bi dolazili u Krasicu, ne straha, istaknuo je, nego radosti, jer je don Francesco ovdje živio i bio sretan s ljudima ovoga kraja. Napomenuo je da će, ako Blaženikovi zemni ostatci budu pronađeni, njegova obitelj zagovarati da bude sahranjen u Krasici, u kraju i među ljudima koje je jako volio. Po završetku skupa druženje je nastavljeno uz prigodno osvježenje, a brojni stariji ljudi koji su nazočili skupu, pronašli su sebe i svoje poznanike na starim fotografijama koje su bile izložene diljem dvorane.

Hrvatski istarski preporoditelji ANTE TENTOR

Tijekom studija u Zagrebu družio se s pripadnicima pravaške struje, primjerice, s uglednim istarskim hrvatskim preporoditeljem iz mjesta Klana na Kastavštini – Matkom Laginjom, kojega je veoma cijenio. Družio se i s književnicima Augustom Šenoom, Đurom Deželićem, Augustom Harambašićem i mnogim drugima. Bio je i pripadnikom redova pravaške mladeži. Bavio se i pisanjem. Tako njegove prve tekstove nalazimo u listu Vienac.

Ante (Antun) Tentor rođen je u Cresu 12. siječnja 1860. godine, u obitelji Cresana težaka. Brat njegove majke (rođ. Santulin) prepoznao je u ovome mladcu velik intelektualni potencijal te ga je nakon završetka talijanske pučke škole koju je pohađao u rodnome gradu, poslao na daljnje obrazovanje, i to u gimnaziju u tadašnjoj Rijeci. Stekavši ondje dobro znanje, mladi Tentor odlučio se za studij prava, koji pohađa najprije u Zagrebu, potom u Grazu i Beču. Po dovršetku studija, 1885. g., započinje djelovati u Trstu u državnoj službi. No, ondje se nije zadržao te rad nastavlja u rodnome gradu, pa dalje u Puli, u Sežani i u Malome Lošinj. Vraća se potom na istarski poluotok te se 1893. nastanjuje i djeluje u Puli. Pet godina kasnije postaje tajnikom okružnoga suda u Rovinju, a od 1906. na dužnosti je sudbenoga savjetnika. Tijekom studija u Zagrebu družio se s pripadnicima pravaške struje, primjerice, s uglednim istarskim hrvatskim preporoditeljem iz mjesta Klana na Kastavštini – Matkom Laginjom, kojega je veoma cijenio. Družio se i s književnikom Augustom Šenoom, Đurom Deželićem, Augustom Harambašićem i mnogim drugima. Bio je i pripadnikom redova pravaške mladeži. Bavio se i pisanjem. Tako njegove prve tekstove nalazimo u listu *Vijenac*. Također, bio je i suradnikom lista *Sloboda*, koji je u duhu pravaštva izlazio najprije

na Sušaku, a potom u Zagrebu. Bio je i suradnikom *Novoga lista*, edicije koju je pokrenuo i uređivao Frano Supilo. Ondje je objavljivao nepotpisane napise objedinjene pod naslovom *Iz zapadne Istre*. Uz navedeno, objavljivao je i u *Dragoljubu*, *Hrvatskoj vili*, *Prosvjeti*, a surađivao je i s časopisom *Naša sloga te Ćirilo-metodskim koledarom iz 1907. i 1908. godine*. Bavio se i uređivačkim radom, pa je tako s A. Harambašićem uređivao almanah *Hrvatska*.

Creske priče

U svezi s njegovim rodnim otokom Cresom, objavio je popularne napise pod naslovom *Creske priče*, koje izlaze 1880./81. g. u Šenoinu *Viencu*. Progovarajući o razlozima za njihovo pisanje, spominje i Matka Laginju pa pretpostavljamo da ga je i druženje s tim Klanjcem nagnalo na stvaranje svojevrsnoga putopisa po rodnome otoku: „Kad me uzor-rodoljub saštane u Zagrebu, pokaza mi odano srce, priklonost, ljubav, na koju ću se sjećati dok mi ostane svježa i živa uspomena na mladjažni život. Crni bjehu dani, u kojih nam čemerni jadi iz rodnoga kraja dopirahu u daleki Zagreb; mi se tješismo mrtvim slovi – bit će možda, kadgod, bolje. Ko što djeca najradije svraćaju misao na lutke, tako i mi, nekakvim tihim i smjernim zanosom podvikivamo zasebice: Pripovijedaj štogod o Cresu, pripovijedaj štogod o Klani!“ Tentor je tada upravo ušao u 20. godine života i dao ujedno prvi hrvatski putopis svojega voljenog otoka. Tako o tome segmentu njegovoga stvaralaštva Tatjana Arambašin bilježi: „Još sasvim mladi Tentor, kad želi iskreno i što bolje napisati svoje putopisne crtice *Creske priče*, uvijek ponovno misli da to nije učinio dosta dobro, da je zabrazdio, da ga je povuklo jedno, a da je zanemario drugo, a želio je zapisati sve, sve oteti zaboravu, približiti hrvatskom čitatelju iz drugih krajeva. (...) Možemo biti veoma ponosni da imamo ovakva pisca i čovjeka u svojoj prošlosti i ne smijemo dozvoliti da zaboravi taj vrijedni sin *creskih kopača*.“ U obilazak Cresu kreće pješice i barkom, bilježeci pedantno njegove posebnosti, a ujedno svjedočeci i o njegovim ljepotama. Prikupio je

trideset šest narodnih poslovice. Prigodom obilaska susreće i mnoge zanimljive ljude, primjerice, popa Dinka Muškardina, Vjekoslava Spinčića i Dragutina Hirca. Tentor je dao i komentar putopisa Fortisa po Cresu i Osoru iz 1771. godine, čudeći se njegovu viđenju: „Čudnovato, Mlečanin Fortis, putujući pred sto godina Cresom, veli o naših selih: da su to gromade kućarica, napućene barbarskim pučanstvom bez kruha i bez kulture. Taj je Mlečanin duboko proučio naš otok, kao i cijelu Dalmaciju, osobito s geološkog i geografskog gledišta. Ako uzmemo tu stvarcu za istinitu, ko što uzimljemo i vidjamo sve ostalo, tad se zaista moramo čuditi (o takvom promišljanju poznatoga opata Fortisa!).“ Fortisovu viđenju suprotstavlja svoje viđenje rodnoga otoka: „U seljačke kuće nisam zalazio, nije bilo ni potrebno. Ove godine sagradilo se šest novih kuća u razmjeru više nego u Zagrebu. Kuće su dosta lijepe, sve jednokatne ili dvokatne.“

Osim *Creskih priča* objavio je i zapise *Ljubav i korist* (1881.), *Na ogranku* (1882.), *Naše slike – Šjor Rošo* (1886.), *Čudak* (1891.), *Prevario cesara* (1894.), *Jelica nelomljena grana* (1906.), *Krv nije voda* (1907.), dulju pripovijest *Na udaru bure* (1908.), itd. Kao pripadnik istarskoga književnoga kruga u prozi je analizirao društvene i nacionalne odnose u Istri 1860-ih i 1890-ih i objavio ih u romanima *Ljubav na prijevaru* i *Suvišna usta*, objavljenim 1904. g. pod zajedničkim naslovom *Iz zapadnih strana*. Zauzimao se za naturalizam u hrvatskoj književnosti, a u dio svojega stvaralaštva unio je karakteristike eksperimentalnoga romana Emila Zole. Tiskao je i kratak roman *Beg Mirko* (1905.) o austrijskoj okupaciji BiH. Preminuo je u Puli 10. kolovoza 1910. godine.

Humanitarni uskrsni koncert

ROVINJ U utorak, 29. ožujka, u Rovinju su rovinjski kantautor Davor Terzić, pjesnikinja Vesna Petrić Terzić i pulski kantautor Bruno Krajcar održali humanitarni uskrsnji koncert za pomoć obitelji Čekić, čiji blizanci boluju od najjačeg oblika autizma. Program je započeo Davor Terzić prigodnim instrumentalom, a potom je Vesna Terzić pročitala nekoliko svojih autorskih pjesama: „Moj grad i ja“, „Bit ću sve što hoćeš“ i Plavetnilo neba“.

Moderatorica programa, Suzana Modrušan Krošnjak, predstavila je ukratko obitelj Čekić i poteškoće s kojima se susreću u njegovanju svojih dvoje, kako je rekla, posebnih sinova, Alena i Lorisa. Oni, obzirom na izuzetno jaki oblik autizma od kojega boluju, trebaju 24satnu njegu. Podsjetila je na još jednu sličnu humanitarnu akciju koja je za njih organizirana prije nekoliko godina, kada je bilo potrebno opremiti im sobu gdje bi mogli boraviti bez opasnosti, jer, obzirom na posebnosti svojih simptoma, u uobičajenim kućnim uvjetima postoji opasnost da se ozlijede. Koncert su organizirali rovinjska župa sv. Eufemije, Udruga sv. Vinka Paulskog konferencija sv. Eufemije i Zajednica Joshua. Uz brojne žitelje Rovinja i predstavnike gradskih vlasti, koncertu su nazočili i rovinjski župnik, generalni vikar biskupije mons. Vilim Grbac te kapelan Karol Homieja.

„Ne daj se“

Prvi glazbeni blok otvorio je Davor Terzić s pjesmom „Ne daj se“, a nakon nekoliko solističkih izvedbi pridružili su mu se sin Gracijan, supruga Vesna te Martina i Maurizio Ferrara u izvedbi pjesme „Reci mi Isuse“. Davor Terzić je potom, uz 'backvokale' cijele publike otpjevao svoju prvu duhovnu skladbu „Hvala“. Nakon Vesninih stihova „Drvo života“ i „Ranjena ptica“ uslijedio je Krajcarov nastup tijekom kojeg je izveo desetak svojih duhovnih skladbi, neke poznate duhovne uspješnice, ali i neke još

neobjavljene, koje je tek nedavno skladao. S pjesmom „Isuse uzdam se u tebe“ najavio je i objavljivanje svog novog albuma duhovne glazbe tijekom ove godine. Nastup je zaključio pjesmom „Ne boj se sine“ koju je posvetio sinu Mihaelu. Moderatorica je potom pozvala majku Alena i Lorisa, Editu Čekić i Jutu Haber, vlasnicu Farme Haber i konjičkog kluba „Sv. Eufemija“ kamo blizanci odlaze na terapijsko jahanje. Juta Haber je predstavila djelatnost hipoterapije kojom se na svojoj farmi bavi već 15 godina, ali, kako kaže, s ovakvim oblikom autizma se prvi put susrela tek kada su joj doveli Alena i Lorisa, tada trogodišnjake, kada im je ujedno i dijagnosticirana bolest. Početak rada s njima je bio težak, prisjetila se Haber, no uz pomoć za to posebno školovanih konja, te nakon kilometara i kilometara prepješačenih uz konje na kojima su blizanci sjedili, terapija je počela djelovati i dovela je do bitnih napredaka. Dječaci koji ne govore, i imaju velike poteškoće u socijalnim kontaktima sada na farmi mogu čak preuzeti određene zadatke oko njege konja, a uz njih prihvaćaju i neke oblike društvene interakcije s trenericom. Ispričala je i zgodu kada je njihova terapijska kobila oždrijebila ždrijebe, dopustila je da dječaci uđu u box, iako se kobile inače vrlo zaštitnički postavile u takvim situacijama. Nakon što je prikazan izuzetno blagotvorni učinak koji hipoterapija ima na blizance, moderatorica je otkrila i namjenu sredstava te humanitarne večeri: sakupljanje priloga za kupnju terapijskih konja na kojima bi dječaci mogli na imanju svojih roditelja, u selu Bubani, svakodnevno jahati, a ne samo kada ih mogu voditi na farmu Haber. Edita Čekić, majka blizanaca je na kraju izrazila zahvalu svima okupljenima, organizatorima, izvođačima i Gradu Rovinju na ustupanju Multimedijalnog centar za održavanje koncerta, ali i na mnogim drugim situacijama kada im je Grad na razne načine pomogao u njihovim potrebama.

Katolička Crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progona i stradanja

VI. Katolička Crkva i istarska ratna drama 1943. – 1945.

Istarski biskupi i ratna zbivanja 1943. – 1945.

Istarski biskupi, tršćansko-koparski Antonio Santin i porečko-pulski Raffaele Radossi, pripadali su talijanskom nacionalno-kulturnom krugu, što se nikako ne smije izgubiti iz vida kad se govori o njihovoj nacionalno-političkoj orijentaciji u ratnom i poratnom vremenu. Santin, svećenik porečko-pulske biskupije, rođeni Rovinjčan, nakon pet godina provedenih na mjestu riječkog biskupa, godine 1938. imenovan je tršćansko-koparskim biskupom. Normalizacija odnosa između fašističkog režima i crkvene vlasti na području Tršćansko-koparske biskupije bila je ne samo posljedica potpisivanja Lateranskih ugovora između Mussolinijeve vlade i Svete Stolice ili „približavanja srednjih talijanskih slojeva Crkvi i davanja Crkvi važne uloge u lokalnoj zajednici“ nego i Santinova osobnog zauzimanja na tom planu. Godine 1942., nakon smrti Trifuna Pederzollija, za porečko-pulskog biskupa imenovan je Raffaele Radossi, franjevac konventualac s otoka Cresa. Rođen je u hrvatskoj obitelji Radoslović. Majka mu navodno nije ni poznavala talijanski jezik, u kući se, znači, govorilo hrvatski. Tijekom školovanja na talijanskim crkvenim učilištima Radossi se priklonio talijanskom nacionalnom krugu, što će zorno izraziti i promjenom prezimena. Ne raspoložemo informacijama o njegovu odnosu prema fašizmu u međuratnom razdoblju. Što se pak tiče njihova odnosa prema NOP-u u kojem komunistički kadrovi preuzimaju vodstvo, on je dobrim dijelom bio određen enciklikom pape Pija XI. „Divini Redemptoris“ iz 1937. godine. Enciklika, naime, s jedne strane, osuđuje unutrašnju iskvarenost komunizma zato što se proglašava teorijom spasenja čovjeka („nije dopuštena suradnja s komunizmom, na bilo kojem području, onima koji žele spasiti kršćansku civilizaciju“), a s druge strane, ukazuje na potrebu borbe protiv

komunizma pri čemu se kao najučinkovitije sredstvo preporuča obnovu javnog i privatnog života na evanđeoskim načelima. Za razliku od tršćansko-koparskog biskupa Santina, koji je javno iznosio svoje viđenje istarske situacije nakon kapitulacije Italije, porečko-pulski biskup Raffaele Radossi nije se javno očitovao o vojnim i političkim zbivanjima. Obavljao je pastoralne pohode pojedinim župama, razgovarao sa svećenicima, zauzimao se za uhićene župljane i svećenike. U dnevniku rada biskup Radossi zabilježio je kako se 22. rujna 1943. službeno sastao s predstavnicima vlasti u Pazinu. Ne znajući da je nad župnikom Rovinjskog Sela Angelom Tarticchijem već izvršena kazna, Biskup je došao u Pazin da bi isposlovao njegovo oslobođenje iz pazinskog Kaštela, sabirnog mjesta odakle su noću „autobusom smrti“ odvoženi i likvidirani osuđenici. Na misi zadušnici za 24 Porečana, čija su tijela izvađena iz jame kod Vineža (Labin), u porečkoj bazilici 1. studenog 1943. Radossi je, osvrnuvši se na obećanja i jamstva partizanske komande, s gorčinom, primijetio: „Današnja kruta stvarnost pokazuje da sam strašno duboko bio prevaren.“

Svećenici stradali u ratu (1943. – 1945.)

Jedna od prvih žrtava partizanskog obračuna s neistomišljenicima bio je Angelo Tarticchio, župnik u Rovinjskom Selu. Odmah po kapitulaciji Italije odveden je u pazinski kaštel, gdje je po kratkom postupku osuđen na smrt i bačen u jamu Baškoti na Lindarščini. Iznakaženo i osakaćeno Tarticchijevo tijelo izvađeno je iz jame krajem rujna. Camilo Ammirati, župnik u Šišanu, odveden je u pazinski kaštel odakle je, kao i Tarticchio, trebao završiti u nekoj od istarskih jama. Biskup Radossi došao je u pazinski Kaštel tražiti župnika Tarticchija, ne znajući da je ovaj već ubijen. Ipak taj dolazak nije bio uzalu-

dan – uspio je izmoliti puštanje iz Kaštela šišanskog župnika Camilla Ammiratija kojemu je bila namijenjena ista sudbina kao i Tarticchiju. Sam biskup odveo ga je svojim automobilom u Pulu. Psihički dotučen Ammirati je ostao u Puli do Božića 1944. kad je prešao u Italiju. Umro je kod Trevisa 1. veljače 1944. Kazimir Paić, župnik u rodnoj župi Sveti Ivan od Šterne, kao aktivan sudionik NOP-a, pod prijetnjama nacifasha sklonio se u Trst. Tu se javio za vojnog kapelana domobrana. Na povlačenju u travnju 1945. njegovu jedinicu kod Šempetra pri Gorici zarobili su slovenski partizani i strijeljali zarobljenike. Neki su svećenici stradali od njemačkih nacista, drugi od talijanskih fašista, a neki su poginuli u savezničkom bombardiranju. Župnik u Slumu Šime Milanović stradao je kao žrtva vlastite naivnosti i neopreza. Na motoru „Guzzi“ koji je izručio partizanima, ostala je zvijezda petokraka. Kasnije kad je pronašao motor, nije smatrao potrebnim skinuti zvijezdu. Na putu za Buzet 2. listopada 1943. njemački zapovjednik tenkovske jedinice, misleći da se radi o partizanu i ne tražeći objašnjenje odakle zvijezda na motoru, ispalio je hitac u glavu nesretnog svećenika. Pripadnici oklopne jedinice „Princ Eugen“ po ulasku u Pazin posjetili su samostan jer im je bilo javljeno da se u samostanu skrivaju partizani. Zatekavši samostanska i crkvena vrata zatvorena, počeli su vikati i lupati. Fra Emanuel Ongaro sišao je iz sobe otvoriti im vrata i posvjedočiti da su stanovnici samostana nevini. No, čim se pojavio na vratima, pokosila ga je strojica njemačkog vojnika. Kanfanarskog župnika Marka Zeljka Nijemci su objesili na trgu u Kanfanaru pod optužbom da je s partizanima planirao namamiti njemačke oficire na večeru i poubijati ih. Mirko Vekjet, župnik u Boljunu, optužen za suradnju s partizanima, deportiran je u Dachau, gdje je umro 20. veljače 1945. Šimu Frulića, župnika u Grdoselu, pozna-

tog hrvatskog rodoljuba, fašisti su poslije mise uhitili i odveli u tršćanski zatvor Coroneo gdje je od posljedica mučenja umro 1. studenog 1944. Luigi Brandolise, porečki kanonik, stradao je prigodom savezničkog bombardiranja Poreča 24. listopada 1944., a Graziano Zanin, franjevac-konventualac, poginuo je za savezničkog bombardiranja Pule 9. veljače 1944.

NOP zaoštava odnos prema Crkvi

Krajem 1944. dolazi do promjene u retorici predstavnika NOP-a prema svećenicima, crno-bijelu sliku zamjenjuje ona izrazito tamnih tonova. Umjesto tolerantna tona, uvažavanja uloge barem dijela svećenika u istarskom NOP-u te na toj osnovi traženja puteva suradnje, od kraja 1944. sve se češće o svećenicima govori kao o narodnim neprijateljima, suradnicima fašizma, simpatizerima ustaškog pokreta. Koliko su iznesene optužbe odgovarale stvarnom ponašanju svećenika, tvorce optužbi nije puno zanimalo. Za ilustraciju navedene tvrdnje može poslužiti pismo Vlade Hreljanovića, političkog radnika koji je iz Istre krajem 1944. prešao na oslobođeni teritorij Gorskog kotara, upućeno Antunu Cerovcu-Toniću, tajniku Oblasnog NOO-a, 4. siječnja 1945. godine. U pismu je, osim činjenica koje ne odgovaraju stvarnosti, na što je poslije rata upozorio prozvani Brumnić, prisutno i izrugivanje i demonizacija samog Brumnića. Ljubo Drndić je 14. siječnja 1945. na stranicama Glasa Istre oštro napao svećenike koji su unatoč obećanju da to neće činiti, nastavili surađivati s viceprefektom Pule B. Mogorovićem. Puno radikalniji u svojim osudama svećenika „narodnih neprijatelja“ bio je „Hrvatski list“. Sami naslovi, kao, „Zločinac u svećeničkoj mantiji“, „Reakcionari na djelu“, „Ustaški zlikovci u Istri“, trebali su ostaviti dubok dojam na neupućena obična čovjeka i tako opravdati politiku vlasti prema Crkvi i svećenicima. Zanimljiva je logika posljednjeg od navedenih članaka. Budući da su sve ustaše koljači, istarski ustaše na čelu s Milanovićem, da bi dosegli svoje nalagodavce iz Zagreba, spremaju se Istru pretvoriti u polje krvavog bratoubilačkog klanja. Na negativno određenje NOP-a prema hrvatskom svećenstvu u Istri, počevši od kraja 1944., zacijelo je utjecalo preraštanje narodnooslobodilačkog rata u komunističku revoluciju za koju su crkvene, posebno kleričke strukture, glavni neprijatelj na putu prema besklasnom društvu. S druge strane, svećenici, suočeni s raznim devijacijama, u prvom redu odmazdom od strane NOP-a i posljedicama partizanskog djelovanja na njemačke akcije „čišćenja“ u kojima stradavaju nevini ljudi, počeli su se ne samo iz ideoloških nego i iz praktičnih razloga skeptičnije odnositi prema NOP-u.

Cvjetnica

GROŽNJAN Prigodan blagoslov maslinovih grančica i procesija oko župne crkve u Grožnjanu bili su uvod u svetu misu u nedjelju Muke Gospodnje. Mjesni župnik Miroslav Paraniak služio je svetu misu bez propovijedi jer samo ozračje i liturgija nose snažnu i jasnu poruku o samom događaju i njegovu značenju, a čitanje Muke Gospodnje bilo je podijeljeno po ulogama, tako da je bilo još upečatljivije. Kristov ulazak u Jeruzalem, između ostaloga, simbolizira i Kristovu želju da najprije uđe u naša srca, ali sada, kao i tada, obično biva pogrešno shvaćen. Svoj doprinos upečatljivom misnom slavlju dao je i mjesni župni zbor. (V. D. M.)

Uskrsna misa u Poreču

Svečanu euharistiju svetkovine Uskrsa porečki i pulski ordinarij predvodio je u porečkoj prvostolnici. Na početku je sve okupljene pozdravio katedralni župnik i porečki dekan preč. Milan Zgrablić, ujedno pojasnivši da je na svetkovinu Uskrsa u porečkoj Bazilici, kao prvostolnoj crkvi, moguće izmoliti potpuni oprost uz ispunjenje uobičajenih uvjeta.

Biskup je u uvodnom obraćanju pozdravio sve nazočne i sve slušatelje Radija Istra koji je prenosio misu. Ovih smo dana Velikog trodnevlja, svatko na neki svoj način razmišljali o Isusovoj patnji i pitali se zašto to tako mora biti? U liturgiji Vazmenog bdijenja u čitanjima smo čitali kako je Bog spašavao svoj narod, ali temelj svega je bila vjera. Jer ako čovjek nema vjere, teško da se može dogoditi čudo jer je upravo vjera poveznica ovostranog s onostranim, s transcendentnom dimenzijom. Kad Isus poziva svoje učenika samo kaže „Slijedi me!“. Isus im nije rekao, „Ja imam teološki sustav koji bih volio da istražite; imam neke teorije o kojima bih volio da razmislite; imam moralni sustav o kojim bih volio raspraviti s vama“. Isus kaže „Slijedite me! Ja ću Vam svojim primjerom pokazati što je dobro i što nije dobro.“ Biskup je istaknuo činjenicu da se Isus nakon Uskrsnuća ukazao pojedinim osobama koje su mu bile bliske i koje su ga voljele, nije se povodio ljudskom logikom i nije nastojao dokazati da je bio u pravu ukazavši se Rimljanima ili glavarima svećeničkim, jer je znao da ne bi bilo efekta. Ljubav kada se daruje mora biti prihvaćena. U tome je i poruka svakome čovjeku: Da bi mogao prihvatiti Božju nauku, moraš posjedovati barem jednu određenu mrvicu vjere. Komentirajući dijalog žena koje idu na grob Isus ističe da su one bile zaokupljene sobom i brinule Tko će nam pomoći otkotrljati kamen s groba? Zdvajale su o nečemu što je za njih bio nepremostiv problem. Ovo je dvojba koju bismo i sami trebali prereći i prenijeti u vlastiti život. Ni nama nije suvišno stoga upitati se: Tko će nam pomoći da otkotrljamo kamen s groba naše umrtnosti?, zapitao se biskup.

Odagnajmo stoga danas strah od uskrsnuća!

Biskup se nadalje osvrnuo na rečenicu dnevnog evanđelja „One iziđu i udare bježati od groba; spopade ih strah i trepet. I nikome ništa ne rekoše, jer se bojahu.“

Kako postaje očito, žene koje su imale više odvažnosti pod križem na Kalvariji nego u Gospodinovu praznom grobu. Bile su hrabrije i prisebnije suočiti se s njegovom smrću, nego s Uskrsnućem. Ali kad se bolje nad svime zamislimo i o tome razmislimo, vidimo da njihov strah, bijeg i šutnja nisu tako neobični. Zar nije istina da svi mi ljudi bježimo ne samo od smrti, nego još više od uskrsnuća Kristova? Nije li naš stari jednolični život svjedočanstvo da se bojimo s Kristom krenuti u novi život? Nije li istina da mi vjernici premalo živimo kao ljudi uskrsnuća, zatvoreni u svoje grobove, u svoje male privatne interese, u svoju uskogrudnu ljudskost? Zar nije istina da nas strašni pogled u budućnost, jer ga držimo isključivo pogledom u tamu groba i u konačnost našeg cilja?, naglasio je biskup. No ove noći Gospodar života je pokazao da se nije dao zatvoriti u ljudske okvire. Nije dopustio da mu tijelo trune u tami groba, nego je božanskom snagom slavno ustao iz groba. Ovo je njegov dan, dan pobjede koja rastjeruje i naše strahove i nedoumice o životu, naše dvojbe i zabrinutosti. Odagnajmo stoga danas strah od uskrsnuća! Odvažno pogledajmo u grob Kristov i otkrijmo istinu uskrsnuća koja je za nas i naše spasenje!, potaknuo je mons. Kutleša.

„Što je za nas Uskrs?“

U drugom dijelu homilije propovjednik je nastojao razlučiti razloge zašto Marija nije prepoznala Isusa.

Prvi su razlog suze. Ni mi često zbog zaslijepljenosti suzama očiju, ali i srca, ne uspijevamo razaznati Istinu o nekome ili nečemu, no važno je ne dopustiti da nam suze zaslijepe slavu neba. Drugi razlog zašto ga nije prepoznala je taj što je ona bila više usredotočena na krive stvari. I mi često

jako brinemo za ovozemaljske probleme a premalo pozornosti dajemo onostranom. Poput Marije i naše oči su većinom uprte u hladnu zemlju, u grob, ali moramo dignuti oči prema nebu jer tamo je spas. Tijela naših najmiliji mogu biti u zemlji, ali pravi čovjek vjernik je na nebesima u zajedništvu s Kristom koji ga gleda licem u lice. U nastavku svog promišljanja Uskrsa biskup Kutleša je postavio jedno temeljno pitanje: „Što je za nas Uskrs?“ Uskrsli Krist nije samo povijesna osoba, nije ga dovoljno kognitivno upoznati, potrebno je susresti se s njime kroz vjeru. On nije sjećanje nego živa prisutnost.

Kršćanski život nije život čovjeka koji zna o Isusu, nego život čovjeka koji Isusa poznaje. Postoji ogromna razlika u svijetu između znanja o osobi i poznavanja osobe. Najveći učenjak svijeta koji zna sve o Isusu jest manji nego najskromniji kršćanin koji ga poznaje, istaknuo je propovjednik.

Kršćanstvo je poziv da tu Radosnu vijest širimo dalje. „Idite“, reče glasnik. „Recite njegovim učenicima i Petru“. Kako je ova poruka morala razveseliti Petra! Bilo je to karakteristično za Isusa da je mislio, ne na ono loše što mu je Petar učinio, nego na grizodušje koje je Petra moralo progoniti. Isus se puno više zalagao za tješjenje grešnika koji se kaje, nego za kažnjavanje grijeha.

Godina milosrđa u kojoj se nalazimo prigoda je da na poseban način iskoristimo uzor Božjeg milosrđa. Isusovo milosrđe je ono koje prepoznaje potrebu i pomaže na pravi način, iz dana u dan, zaključio je mons. Kutleša. Na kraju se okupljenima obratio župnik preč. Zgrablić čestitavši domaćim vjernicima, ali i brojnim gostima na talijanskom i njemačkom jeziku. Misno slavje pjevanjem je popratilo Katedralni zbor porečke župe pod ravnanjem Marka Ritoše. (G.K.)

Mrež oblaki

U izdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin upravo je izašla knjiga mlade pjesnikinje Dheebe Kožljan, zbirka **Mrež oblaki**.

Izdvajamo:

..Vrlo zrele pjesničke uratke, napisane kvalitetno i zdušno, donosi mlada autorica s Barbanštine Dheebe Kožljan. Iako je vrlo mlada, uratci pokazuju nevjerovatnu zrelost kojom ulazi u razne tematske i interesne sfere. Vidljivo je da autorica piše s velikom lakoćom, da poetske misli jednostavno izvire iz njezine duše, na iznimno sugestivni i suptilan način. (Iz uvodnog dijela **Kvalitetno, promišljeno i zrelo**, Vanesa Begić, Pazin, 2016.)

Naša dota

Naša dota ni roba,
nanki zlato babino,
ni lancuni rakamani,
njive, boške, ni vale...

Naša dota je besida,
štorija ča se dici povida,
naša dota je kanta,
ku kuntento kantamo,
u kolo kad se zavrtimo,
balon zatancamo...

Naša dota...
To je sve ono
ča vajak z sobon

u srcu nosimo!

Dheebe Kožljan

NOVA IZDANJA

SRCE NA DLANU

U izdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. iz Pazina izašla je knjiga duhovne poezije **SRCE NA DLANU**, autorice Ivanke Lakota. Ovo vrijedno duhovno štivo može se nabaviti u prodavaonicama nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin u Puli, Poreču i Pazinu.

Kao privilegirani čitatelj ovih stihova osjećao sam kao potpuno istinitu predivnu Šimićevu riječ o pjesnicima koji su vječno treptanje u svijetu. U knjizi u vašim rukama uistinu trepti čovjek, Bog, Vječnost, duša, duh. Dotiče se čovjek koji je od početka svog hoda s Bogom poznat kao litalica, tragač, pomalo i izgubljenik (usp. Pnz 26,5); s druge strane ima iskustvo Boga koji se nikad ne ostavlja, koji se uvijek "sažali nad našim lutanjima". Takvog Boga ljubavi, milosrđa, nježnosti i razumijevanja, sigurnu "zvijezdu nade" nalazimo i u stihovima naše autorice. (Iz predgovora, **Stihovi ispunjeni ljubavlju**, vlč. Zvonimir Badurina Dudić, 2015.)

ON I ONA

ON I ONA, na putu prema braku nova je knjiga autora Barbare i Paola Rovea a izašla je u izdanju nakladnika Novi svijet i Josip Turčinović d.o.o. Pazin. Naslov je izvornika: *Fidanzati*. Knjigu je prevela Đina Perkov. Knjiga se može nabaviti u prodavaonicama nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin u Puli, Poreču i Pazinu.

On i ona na putu prema braku – Knjiga On i ona na putu prema braku veoma je korisna i prikladna za mlade, odgojitelje, nastavnike, supružnike i iznad svega zaručnike. Zaljubljenost dviju osoba koje možda još nisu ni svjesne što im se događa, početak nečega potencijalno velikoga i lijepoga za njih i za čitav svijet. Kako se postaviti? Kako razumjeti je li on/ona prava osoba? Gubimo li vrijeme?

(Uvod, Programirani na ljubav)

PRED JASLICAMA SVJETLA I ŽIVOTA

U izdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. iz Pazina izašla je nova knjiga **PRED JASLICAMA SVJETLA I ŽIVOTA** čiji je autor Zvonimir Badurina Dudić.

Meditacije u ovoj knjizi za cijeli božićni liturgijski ciklus djelo su rađeno s pastoralnim usmjerenjem. One su uglavnom sve izravno utemeljene na riječi dotičnoga dana, blagdane ili svetkovine, nisu preduge i žele koristiti za konkretan duhovni rast Božjem narodu. ..Želja im je doseći i druge, sasvim konkretne životne i pastoralne situacije. Konačan cilj, rekli bismo – da ove kratke misli budu upotrebljive. (Uvodna riječ, Zvonimir Badurina Dudić)

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

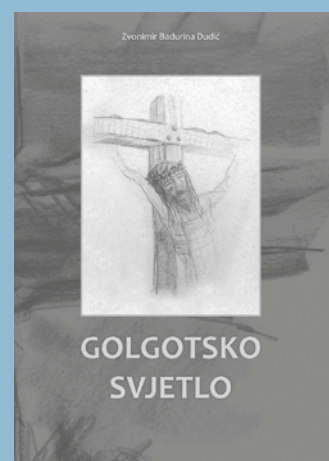
Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

HODOČAŠĆE BOLESNIKA

U ponedjeljak po Duhovima, 16. svibnja, na blagdan Blažene Djevice Marije Majke Crkve upriličit će se u franjevačkoj crkvi u Pazinu HODOČAŠĆE ZA BOLESNIKE, NEMOĆNIKE I OSOBE POSTARIJE DOBI, prema sljedećem rasporedu:

16,00 – prihvaćanje hodočasnika i početak ispovijedanja

17,00 – Sv. krunica i Litanije Majke Božje

17,30 – Koncelebrirana sv. misa

Za vrijeme sv. mise dijelit će se bolesničko pomazanje.

Poslije sv. mise – zajednički rekreativni susret.

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evanđelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrite 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr